دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

- دوشنبه ۱۲ مرداد ماه ۱۳۹۴
- ۱۷ شوال ۱۴۳۶
- ۳ آگوست ۲۰۱۵
- شماره ۳۵۴۴
- ۸ صفحه

ضمیمه هفتگی خراسان رضوی ۹۸

سرمقاله

فرسودگی طرح نوسازی بافت فرسوده شهری مشهد

دکتر سیدحسین ثنایی نژاد*

شاید یکی از بهترین تصمیماتی که در مجموعه شهرداری مشهد گرفته شده نوسازی بافت فرسوده شهری بوده است.

تصمیمی که سال‌هاست به طرحی جامع تبدیل شده و در قالب این طرح پروژه‌های بسیاری اجرا شده‌اند. البته پیشرفت این طرح به قدری بوده که امروز چه در خیابان‌های این دومین کلان‌شهر ایران قدم بزنی و چه از فرازی بلند به آن بنگری رویدن برج‌های بلند و کوتاه را به جای خانه‌های آجری ساده خواهی دید و بلوارها و خیابان‌های عریضی که کوچه پس کوچه‌های کاهگلی شهر قدیم را بلعیده‌اند.

اما آیا این چشم‌انداز به معنی تحقق طرح نوسازی بافت فرسوده شهری محسوب می‌شود؟ آیا اصولا این طرح از ابتدا درست طراحی شده است؟ آیا روند پیشرفت آن منطقی بوده است؟ و چندین اما و اگر دیگر که در این نوشتار به آن می‌پردازیم.

۱۰ سال قبل به دبی سفری داشتم. دوستی قدیمی که ساکن آنجا بود لطف کرد و...

...ادامه در همین صفحه

یادداشت

محقق نشدن اقتصاد مقاومتی با صنعت خودرو فرانسوی

■ محمدحسین روشنک* صفحه۲

ضرورت رفع تنگناهای قانونی و مالی در بافت‌های فرسوده

■ محمدعلی منصوری صفحه۴

خوارزم و زبان خوارزمی

■ رضا سلیمان نوری صفحه ۸

گفت‌وگوی «دنیای اقتصاد» با کارشناسان حوزه آب درباره حل بحران کم‌آبی؛

جَنگ آب در راه است!؟

دنیای اقتصاد - آب، ارزشمندترین ماده در دنیای کنونی است، این مایه حیات جایگزینی ندارد و بحران کنونی بسیاری از کشورها از دست دادن منابع زیرزمینی و کمبود آب است.

این روزها بسیاری از کارشناسان و متخصصان در سراسر دنیا به دنبال یافتن روش‌هایی برای حل مشکل کم‌آبی و بی‌آبی هستند، ایران کشوری است که در منطقه‌ای خشک و نیمه‌خشک قرار دارد و به‌طور قطع کمبود آب یکی از بحران‌های جدی پیش روی کشورمان در آینده‌ای نزدیک بوده که همین امروز هم ملموس است. در صفحه۷

«دنیای اقتصاد» از روند کند بازسازی پیچیده ترین بافت فرسوده کشور گزارش می دهد؛

کمبود اعتبار، کم توجهی به مشارکت محلی و...

صفحات ۴و۵

■ در گفت وگو با افشین رحیمی، مدیر کل آموزش فنی‌وحرفه‌ای خراسان‌رضوی مطرح شد:

لزوم تایید تخصص در «کار» توسط نظام مهارت ملی

صفحه ۳

■ مدیرعامل قطار شهری مشهد مطرح کرد؛

گزارش مقصران تأخیر خط ۲؛ روی میز شورا

صفحه ۲

■ داستان دنباله دار موسسات مالی و اعتباری مشهد؛

سرمایه‌هایی با سرانجام نامعلوم

صفحه آخر

■ جواد اسحاقیان، منتقد و نویسنده خراسانی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» مطرح کرد:

نظریه ادبی؛ سکان‌دار کشتی ادبیات

صفحه ۶

سرمقاله

فرسودگی طرح نوسازی بافت فرسوده شهری مشهد

ادامه از همین صفحه...

مرا به گشت‌وگذاری استثنایی برد. در جریان آن گشت‌وگذار مناطقی از دبی را که در دست طراحی، آماده‌سازی و ساخت بودند، بازدید کردم. بیابانی را نشانم داد که کارگاهی ساختمانی در آن در حال برپا شدن بود. تابلویی هم در ورودی کارگاه بود که ماکت پروژه را نشان می‌داد. بر روی آن تابلو نوشته شده بود: «ونیز صحرا»!

در آن لحظه فقط صحرا در چشم‌اندازمان بود، اما چهار سال بعد که دوباره به دوبی سفر کردم، در یکی از رستوران‌های ونیز صحرا شام خوردم، جایی‌که برج خلیفه و مجموعه برج‌ها و پاساژهای بسیاری در اطراف آن در همین چهار سال بنا شده بودند و هر پانزده دقیقه موزیک و رقص فواره‌ها در میانه آب‌های آن ونیز، با شکوهی تمام اجرا می‌شد. این همه فقط در فاصله چهار سال به انجام رسیده بود!

به گمان من مهمترین نقص پروژه‌های شهری در ایرانو از جمله همین طرح نوسازی بافت فرسوده مشهد، کندی اجرای آن است. کندی در اجرای چنین پروژه‌هایی فارغ از به هم ریختن محاسبات اقتصادی و مشکلات سازه‌ای، هم مجریان و پیمانکاران را خسته می‌کند و هم مشتریان و بهره‌برداران را کسل و دلسرد. تا آنجا که هم باعث بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران می‌شود و هم موجب نگرانی‌هایی در مالکان و بهره‌بردارانی که به امید نوسازی همه زندگی خود را درگیر این پروژه‌ها کرده‌اند. چنین آفتی باعث می‌شود اقدام برای تملک و تخریب و نوسازی در بافت‌های فرسوده‌ای که هنوز به آن‌ها پرداخته نشده است با مشکلات اجتماعی و حقوقی بیشتری مواجه شود.

مشکل اما فقط کندی اجرای طرح نیست. با نگاهی گذرا به مناطقی که این طرح در آنجا اجرا شده است مشکلات اساسی‌تری هم نمایان می‌شود. مهمترین منطقه‌ای که طرح نوسازی بافت فرسوده در آنجا اجرا شده، اطراف حرم مطهر است. خیابان‌های در حال احداث و برج‌ها و پارک‌ها و پاساژها در جای جای این منطقه رخ نموده‌اند. یک روز که از کوچه‌ای در پایین خیابان می‌گذشتم ناگهان چشمم به عمارتی زیبا و قدیمی افتاد که نیمی از آن را بلواری در حال ساخت بلعیده بود.

آن عمارت نیمه‌خرابه به قدری زیبا بود که مدتی به تماشایش نشستم و عکس‌هایی هم از آن گرفتم! چنین شده است که امروز به سختی می‌توان اثری از آن میراث فرهنگی که تا همین بیست سال قبل همچنان قبراق و سرزنده می‌درخشیدند در آن منطقه یافت.

...ادامه در صفحه ۴

نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی:

استیضاح وزیران دادگستری و اقتصاد؛ راه‌حل مشکل موسسه میزان نیست

دنیای اقتصاد، گروه خبر- نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی گفت: علی‌رغم پیگیری‌های متعدد در خصوص رفع هرچه سریع‌تر مشکل موسسه مالی و اعتباری میزان، استیضاح وزیران دادگستری و اقتصاد گره این مساله را بازنخواهد کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین نصرالله پژمانفر شامگاه شنبه در میان جمعی از نمازگزاران مسجد جوادالائمه (ع) محله ابوطالب مشهد اعلام کرد: من چندین جلسه با وزرای اقتصاد و دارایی، دادگستری و کشور و همچنین رئیس کل بانک مرکزی برگزار کردم اما تاکنون بانک مرکزی زیر بار قبول مسئولیت و تلاش برای حل این اتفاق نمی‌رفت،که پس از جلسات متعدد آقای سیف اعلام کردند بانک مرکزی ضمن ورود به این قضیه، تلاش خواهد کرد تا این موضوع پایان یابد.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس افزود: وزیر اقتصاد اعلام کرده که بانک مرکزی زیرمجموعه این وزارت‌خانه نیست و همچنین وزیر دادگستری گفته است این وزارت‌خانه تنها رابط بین دوقوه مجریه و قضاییه است. لذا با استیضاح این دو وزیر گرهی از کار گشوده نخواهد شد. وی افزود: رئیس کل بانک مرکزی ابراز داشته مجوز موسسه مالی و اعتباری میزان در دوره ما صادر نشده است، نهایتا پس از جلسات متعدد بانک مرکزی پذیرفت که در جهت حل این مساله ورود پیدا کند.

پژمانفر گفت: چند ماه قبل از بروز این مشکل، من در جلسه‌ای که با مدیر این موسسه و چند موسسه دیگر داشتم، اعلام کردم که به همکاری هم بیایند و بخشی از نقدینگی خود را در پیشخوان موسسه میزان قرار دهند تا چنانچه سرمایه‌گذاران موسسه برای برداشت پول خود مراجعه نمودند بحرانی درست نشود و با این برنامه‌ریزی، بقیه سرمایه‌گذاران نیز برای برداشت پول خود مراجعه نخواهند کرد، اما متاسفانه در آن زمان نه مدیر موسسه میزان و نه سایر موسسات مالی حاضر به انجام این کار نشدند.

پژمانفر خاطر نشان کرد: در میان مراجعان این موسسه عده‌ای واقعا نیازمند هستند اما عده‌ای به دلیل جو روانی ایجاد شده مبادرت به برداشت پول خود کرده‌اند، یعنی برخی پول خود را برداشت می‌کنند و به بانک دیگری منتقل می‌کنند.

پژمانفر افزود: در کنار مشکل به‌وجودآمده برای مطالبات مردم، حجم قابل‌توجهی از کارمندان این موسسه اکنون بیکار شده‌اند و تنها تدبیری که تاکنون اندیشیده‌ایم، این است که چنانچه هر موسسه و بانکی بخواهد نیروی جدید بگیرد، در شرایط برابر این نیروها در اولویت خواهند بود.

نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی در پایان اضافه کرد: ما و سایر همکاران در مجلس شورای اسلامی درصدد هستیم که این مساله را هرچه زودتر حل نماییم، اما باید همه بخش‌ها و دستگاه‌ها دست به دست هم دهند تا راه چاره مهیا شود و الحمدالله امروز همه دستگاه‌ها تلاش دارند در یک کار مشترک و هماهنگ به حل مشکل بپردازند.

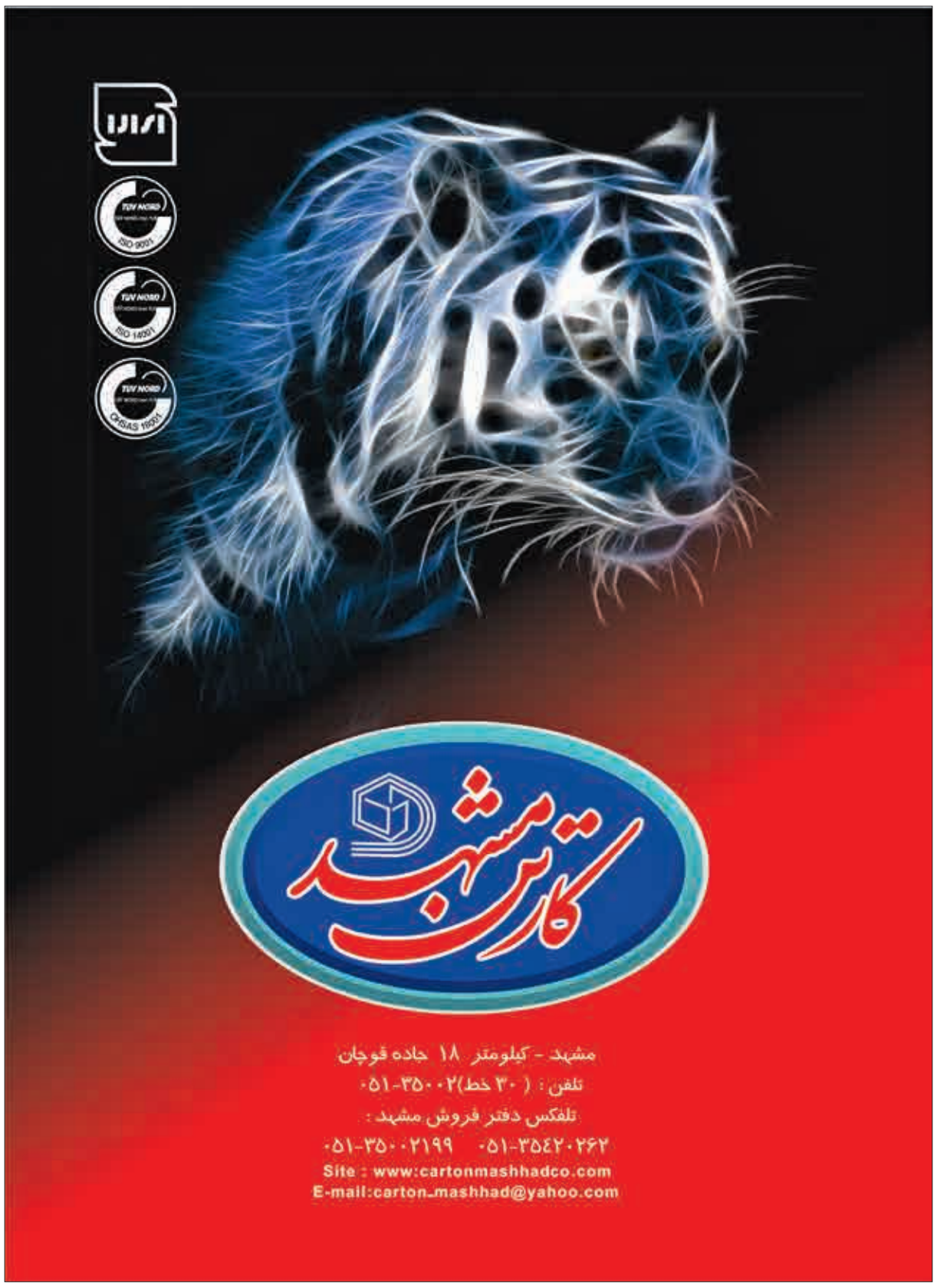

دیدگاه

مدیریت آب

کامران داوری*
حمید عمرانیان خراسانی*

حکمرانی آب همان رفتار کنترل کننده‌ای است که از طریق اقدامات مدیریتی و یا با وضع مقررات آب (در طیف وسیعی از سیستم‌های سیاسی، اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی و اداری) به کار گرفته می‌شود و نهایتاً منجر به تنظیم «تخصیص» و بهبود شرایط «بهره‌برداری» از آب می‌شود. حکمرانی آب مشخص می‌کند که «چه کسی و در چه شرایطی به آب دسترسی دارد»؛ «حفاظت کمی و کیفی از آب چگونه است»؛ «قاعده مدیریت آب چیست؟»؛ «سیاست‌های بهره‌وری و صرفه‌جویی در مصارف آب کدام‌اند؟»؛ «داوری اختلافات و تعارض‌ها به دست کیست؟»؛ ... و نقطه تمرکز آن بر سه پرسش محوری قرار دارد: «تصمیمات چگونه اخذ می‌شوند؟»، «چه کسی می‌تواند آب را مصرف کند؟» و «چگونه از پایداری منابع آب حفاظت می‌شود؟».

دشواری اصلی در حکمرانی آب در یک جمله می‌گنجد: **«هر گروه و تشکیلاتی فکر می‌کند که آب به او تعلق دارد، اما کسی اراده‌ای برای حفاظت از آب ندارد»**. در هندوستان به این نتیجه رسیده‌اند که تنها دلیل کوتاهی‌ها، حکمرانی بد یا ناقص است. «آنچه ما به آن احتیاج داریم حکمرانی خوب با مشارکت و همراهی گرودارن است و نه دولت کامل و بی‌نقص». زیرا باید بپذیریم که امروزه در حکمرانی آب دولت تنها کنشگر نیست. در واقع، نه تنها فعل باید به درستی واقع شود، بلکه بستر فعل هم باید آمادگی لازم را یافته باشد تا نتیجه مطلوب پدید آید.

به عنوان یک اصل، اثربخشی و ماندگاری تصمیمات مسئولان تا حد زیادی تابع «معقول» و «مقبول» تلقی شدن آن‌ها نزد عموم گرودارن است. بدیهی است که مقبولیت به نوبه خود، نیازمند رعایت «عدالت» و «انصاف» در تصمیم‌گیری‌هاست. در عمل، اثربخشی مدیریت آب بر دو مؤلفه «حکمرانی خوب» و «مدیریت بهم پیوسته آب» استقرار می‌یابد. بنابراین، چهار خصوصیت حداقلی در مدیریت مؤثر آب را می‌توان به شرح زیر مشخص نمود:

۱)رهبری اخلاق‌مدار و تمرکز هم‌زمان بر حقوق عامه (به ویژه اقشار آسیب‌پذیر)، حقوق آب‌بران و حقوق محیط زیست.

۲)تلاش برای تمرکززدایی (مشارکت گرودارن و بویژه آب‌بران در فرآیند تصمیم‌سازی) و در عین حال، حفظ یکپارچگی مدیریت آب.

۳)فراهم آوردن دسترسی برای تصمیم‌سازان (و حتی عموم مردم) به اطلاعات بهنگام، موثق و کافی به عنوان مقدمه‌ای برای جلب همدلی و همیاری ایشان و ...

۴)ایجاد سازوکارهایی برای «گفتگو» و نیز «حل و فصل مناقشات» با حضور متخصصین و نمایندگان جامعه مدنی.

براساس ارزش و جایگاه منحصر به فرد منابع آب در تامین رفاه و بهزیستی جامعه بایستی بر لزوم تداوم دسترسی به آب کافی و سالم برای همگان در هر زمان تأکید گردد. وجود پیوندهای قوی میان «توسعه اقتصادی پایدار» و «مدیریت آب»، ضرورت اصلاح مدیریت آب کشور را اجتناب‌ناپذیر کرده است. در این مسیر باید «چشم‌ها را شست» و تفسیری نو از مشارکت دولت و مردم در مدیریت آب عرضه نمود. حرکت و رسیدن به چنین سطحی از مشارکت نیازمند تجدید نظر اساسی در ساختار مدیریت آب کشور ذیل گفتمان «حکمرانیِ خوب آب» و بازتعریف نقش‌ها، اختیارات و مسئولیت‌ها می‌باشد. امروزه، این گفتمان در سطح ملی بارز و مطرح است و حتی برخی از عناصر آن در اسناد و برنامه‌های رسمی کشور آمده و لذا بنظر می‌آید اراده سیاسی در سطح دولت برای دستیابی به حکمرانیِ خوب (موثر و شایسته) در حوزه مدیریت آب تا حدودی فراهم آمده است.

اما پیاده‌سازی و استقرار یک مدیریت «جامع، مشارکتی و یکپارچه» در حوضه‌های آبی کشور، تحولی چالش‌دار و زمان‌بر است که بایستی با همراهی گرودارن (به ویژه آب‌بران) به انجام رسد. چنین اقدامی (به مثابه یک «برنامه‌ی تحول»)، نیازمند اجماع نسبی تمامی عوامل حکمرانی آب – از حاکمیت تا گرودارن - در راستای یک «چشم‌انداز مشارکتی» است که به جز با تفاهم جمعی حاصل نمی‌آید. به عبارت دیگر برای هر یک از حوضه‌های آبی کشور، **«شاه‌کلید موفقیت در تحول مدیریت آب، همانا تحریک اراده جمعی کنشگران اصلی حوضه در جهتی واحد برای دستیابی به حکمرانی خوب آب است»**. البته، پیش‌نیاز دستیابی به این شاه‌کلید، آگاهی کنشگران از ماهیت منابع آب، وضعیت امروزین این منابع و نیز روند افزایشی فشارها بر منابع مذکور (ناشی از توسعه فزاینده و تغییر اقلیم) است. مسلماً هوشیاری کنشگران از عواقب ادامه روند فعلی نیز نقشی اساسی در این تحول دارد. زیرا، علی‌رغم اختلافات کنشگران اصلی حوضه با یکدیگر، این آگاهی و هوشیاری عناصر اتصال دهنده آنان طی فرآیند تحول می‌باشند. بدیهی است فرهنگ‌سازیِ عمومی و حساس‌سازی مردم نسبت به ارزش بی‌همتای آب پاک، موجب پیدایش یک «سرمایه اجتماعی» قوی (فهیم و راسخ) برای تداوم مسیر تحول خواهد بود.

*دانشیار گروه مهندسی آب دانشگاه فردوسی
*دانش آموخته گروه مهندسی آب دانشگاه تربیت مدرس

در نشست خبری مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد مطرح شد؛

گزارش مقصران تأخیر خط ۲؛ روی میز شورای شهر

دنیای اقتصاد، رها بخشایش- **مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد در هفته‌ای که گذشت میزبان اصحاب رسانه بود و در این نشست از ارسال گزارش مقصران تأخیر خط دو قطار شهری به شورای شهر خبر داد اما از ذکر جزئیات این گزارش به دلیل تأثیر احتمالی اعلام آن بر کار پیمانکارامتناع کرد.**

کیانوش کیامرز در این نشست که در محل ساختمان قطار شهری مشهد برگزار شد، با اشاره به پیشرفت ۸۷ درصدی پروژه توسعه خط یک قطار شهری اظهار کرد: ۱۳ درصد باقی‌مانده باید ظرف ۴۵ روز آینده به اتمام و پروژه به بهره‌برداری برسد.

مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد با بیان اینکه بودجه دولتی برای خط دو در سال جاری مبلغ ۱۲۰ میلیارد تومان بوده است، خاطرنشان کرد: ۵۰ درصد این بودجه یعنی مبلغ ۶۰ میلیارد تومان آن به حساب شهرداری واریز شده و مشهد جزء نخستین شهرهایی است که این بودجه دولتی را در تیر ماه دریافت کرده است.

■ **بودجه موردنیاز برای اتمام خطوط**

کیامرز بودجه مورد نیاز برای اتمام خط دو و توسعه خط یک را ۴۰۰ میلیارد تومان اعلام و تصریح کرد: از این رقم ۱۲۰ میلیارد تومان توسط دولت، ۲۵۰ میلیارد تومان از طریق اوراق مشارکت و مابقی توسط شهرداری مشهد تأمین می‌شود. وی با بیان اینکه هزینه احداث هر یک کیلومتر خط مترویی ۱۶۰ میلیارد تومان است، ابراز امیدواری کرد: با رفع تحریم‌ها، کمک‌های دولت به حمل‌ونقل عمومی به ویژه خطوط ریلی افزایش یابد.

این گزارش به شورای شهر ارسال شده و شورا جلسه‌ای را ظرف یک هفته آینده برگزار می‌کند و آن را در کارگروه هفت نفره‌ای بررسی می کند و نتیجه توسط شورا اعلام خواهد شد

مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد در خصوص میزان عقب‌ماندگی خط دو از برنامه زمان‌بندی، عنوان کرد: ۱۰ درصد از برنامه زمان‌بندی عقب هستیم؛ پیشرفت فیزیکی خط دو در حال حاضر ۵۰ درصد است که بر اساس برنامه زمان‌بندی باید ۶۰ درصد می‌بود اما با توجه به اینکه این عقب‌ماندگی به بخش تجهیزات مربوط است، جبران خواهد شد.

■ **نگرانی از تاثیر گزارش مقصران تاخیر بر کار پیمانکار**

کیامرز به این نکته نیز اشاره کرد که گزارش مقصران تأخیر اجرای خط دو توسط پیمانکارکه قرار بود حدود یک سال پیش ارائه شود، دو هفته قبل به شهرداری مشهد ارسال شد و گفت: جزئیات این گزارش را اعلام نمی‌کنم زیرا ممکن است بر کار پیمانکار تأثیر بگذارد. وی ادامه داد: این گزارش به شورای شهر ارسال شده و شورا جلسه‌ای را ظرف یک هفته آینده برگزار می‌کند و آن را در کارگروه هفت نفره‌ای بررسی می کند و نتیجه توسط شورا اعلام خواهد شد؛ موضوع را طوری بررسی می‌کنیم که بر خطوط دو و سه قطار شهری تأثیری نداشته باشد و پیمانکار بتواند با قوت کار خود را پیش ببرد اما باید پاسخگوی تأخیرها باشد.

عکس: محمد زائرنیا

جزئیات این گزارش را اعلام نمی‌کنم زیرا ممکن است بر کار پیمانکار تأثیر بگذارد

مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد با اشاره به ورود سه رام قطار برای خط دو قطار شهری مشهد در فروردین ۹۵، گفت: ال.سی ۴۳ میلیون یورویی برای خط دو قطار شهری با یک بانک چینی باز شده است و امیدوارم تجهیزات مورد نیاز با سرعت وارد مشهد شود. وی همچنین از بهره‌برداری از چهار ایستگاه نخست خط دو، از انتهای طبرسی تا چهارراه گاز شرقی در شش ماه نخست سال آینده خبر داد.

کیامرز با بیان اینکه قرارداد اجرای ۲۸,۵ کیلومتر تونل خط سه و ۱۲ ایستگاه هسته مرکزی به صورت ترک تشریفات با پیمانکار تنظیم و برای وزارت کشور ارسال شده است، ابراز امیدواری کرد: با توجه به امکانات پیمانکار در مشهد این قرارداد به سرعت تأیید شود.

■ **منابع خط ۳ آماده است**

مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد با اشاره به فروش اوراق مشارکت خط سه به صورت کامل و به مبلغ ۵۰۰ میلیارد تومان، خاطرنشان کرد: مشهد اولین شهری است که اوراق مشارکت را در دو بازگشایی به فروش رسانده و تقریبا می‌توان گفت منابع خط سه آماده است. وی در خصوص زمان آغاز عملیات حفاری خط سه تصریح کرد: تی.بی.ام خط سه در مهر و آبان می‌تواند کار خود را آغاز کند اما نکته‌ای که وجود دارد این است که تی.بی.ام ما را چینی‌ها مونتاژ کردند اما نمی‌خواهیم در مونتاژ از حضور چینی‌ها استفاده کنیم و قصد داریم به نوعی در این زمینه بومی‌سازی انجام دهیم و به دلیل اینکه این امر زمان‌بر است، زمان‌بندی دقیقی را اعلام نمی‌کنیم اما پیش‌بینی می‌کنیم حداکثر تا بهمن ماه این امر صورت گیرد.

■ **آلمان، اسلواکی و اتریش متقاضی واگذاری اعتبار پس از توافق هسته ای**

کیامرز به این مطلب نیز اشاره کرد که با توافق هسته‌ای شرکت‌های خارجی معتبری از قبیل زیمنس آلمان با شهرداری مشهد وارد مذاکره شده‌اند و افزود: نمایندگان شرکت‌های فعال در زمینه قطار شهری و مترو در حال حاضر در مشهد حضور دارند؛ با توجه به توافق هسته‌ای، کشورهای اسلواکی و اتریش برای واگذاری اعتبار به صورت فاینانس در خطوط قطار شهری مشهد اعلام آمادگی کرده‌اند و در حال مذاکره برای تفاهم هستند.

مدیرعامل شرکت قطار شهری مشهد با بیان اینکه با برداشته شدن تحریم‌ها، بازار خوبی در ایران برای شرکت‌های قدرتمند اروپایی ایجاد خواهد شد، عنوان کرد: با وجود ظرفیت‌ها در این حوزه، زمینه رقابت خوبی به وجود آمده است و قیمت‌های خوبی را برای اجرا ارائه خواهند داد که شرکت های داخلی نیز باید با آن‌ها رقابت کند.

مشهد اولین شهری است که اوراق مشارکت را در دو بازگشایی به فروش رسانده و تقریبا می‌توان گفت منابع خط سه آماده است

کیامرز همچنین به آغاز مطالعات فاز یک پیشرفته خط چهار قطار شهری از ابتدای سال جاری اشاره و ابراز امیدواری کرد: تا پایان آذر ماه جاری تمام مطالعات این خط تکمیل شود. وی ادامه داد: عملیات اجرایی این خط حداقل تا دو، سه سال آینده آغاز نمی‌شود.

تسهیل صادرات به آمریکا جهشی برای ارتقاء بازار فرش دستباف ایرانی

ایسنا- **رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف خراسان رضوی گفت: رفع تحریم‌ها موجب تسهیل در بازار فرش می‌شود اما نقطه عطف این بازار نیست.**

هادی مخملباف با ابراز امیدواری از اینکه پس از توافقات و رفع تحریم‌ها روند صادرات فرش دستباف به بازار آمریکا بهتر شود، اظهار کرد: بازار فرش خراسان رضوی و کشور در حال حاضر در رکود به سرمی‌برد و باز شدن راه صادرات فرش به آمریکا جهشی برای رسیدن به ارتقاء در این بازار است.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف استان در خصوص بازارهای هدف فرش ایرانی، عنوان کرد: کشورهای اروپایی، عربی، برزیل و ژاپن مقصدهای صادرات فرش ایرانی هستند؛ چین نیز که تا چندی پیش به عنوان رقیب ایران در بازارهای جهانی عمل می‌کرد اکنون خریدار فرش ایرانی است. وی با اشاره به ضرورت متناسب بودن فرش ایرانی با سلیقه بازارهای هدف، خاطرنشان کرد: باید فرش متناسب با نیاز روز بافته شود و بازارهای هدف طبق سلیقه‌های جدید تامین شوند.

مخملباف با اشاره به لزوم تشویق تولیدکننده برای فعالیت بیشتر، بیان کرد: در سال همدلی و همزبانی دولت و ملت هستیم، در نتیجه باید اقدامات هماهنگ با هم صورت گرفته، تسهیلات لازم به تولیدکننده داده و موانع از سر راه وی برداشته شود.

■ **وظایف دولت درخصوص تولیدکنندگان فرش**

رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف استان از ارزآوری تولید فرش خبر داد و افزود: فراهم کردن مواد اولیه با کیفیت و ایجاد شرایط تسهیلی تولید وظایف دولت در خصوص بافندگان فرش و تمامی تولیدکنندگان است. مخملباف فرش ایرانی را دارای اصالت دانست و تصریح کرد: برای داشتن مزیت رقابتی باید به لحاظ کیفیت و نوآوری در طرح‌ها و کمیت فرشی که به بازار تحویل می‌دهیم، سرآمد باشیم.رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف استان ادامه داد: تولید فرش دستباف به دلیل نیاز حداقلی به منابع مالی آسان است و در نتیجه می‌توان با کمترین هزینه، بهترین رقابت را در بازارهای بین المللی به وجود آورد.

مخملباف در خصوص بیمه بافندگان نیز عنوان کرد: متأسفانه این بیمه در اجرا مشکل دارد و با وجود اینکه اطمینانی برای آینده بافنده به وجود می‌آورد، باید صرفا به بافندگان واقعی تعلق گیرد.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف استان درخصوص دستمزد بافنده‌ها خاطرنشان کرد: برداشته شدن تحریم‌ها و رفع موانع تولید موجب می‌شود تا بافنده به عنوان یک شهروند از مزایای اجتماعی برخوردار شود. وی با بیان اینکه فرش یک کالای ملی است، اظهار کرد: منافع بافت فرش نباید صرفا به افرادی برسد و این کالا باید مورد حمایت‌های دولت قرار بگیرد.

مخملباف در مورد تسهیلات بافندگان فرش، اعلام کرد: بافنده باید از تسهیلات همه جانبه برخودار باشد و بافنده‌ای که اداره‌کننده یک مجتمع بافندگی و دارای تعداد زیادی فرش و بافنده فرش است، بتواند از تسهیلات بانکی ارزان قیمت استفاده کند. وی با اشاره به معافیت تولیدکنندگان از مالیات، تصریح کرد: معافیت از مالیات باید به تمام بخش‌های بافت فرش تعمیم داده شود و با نظارت دستگاه‌های نظارتی و ایجاد هم افزایی زمینه رقابت بین‌المللی فراهم شود.

■ **کوتاهی در معرفی فرش ایرانی به دنیا**

رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف استان از کوتاهی در معرفی فرش ایرانی به دنیا در سه دهه اخیر گلایه کرد و گفت: همه فرش ایرانی را دوست دارند و متأسفانه به دلیل کوتاهی در معرفی فرش ایرانی به دلیل تحریم‌ها و بی‌مهری برخی از مسئولان، نسل‌های جدید بازار اروپایی اطلاعات خوبی در خصوص فرش دستباف ایرانی ندارند.

مخملباف‌بااشاره‌به‌رتبه‌دوم‌استان‌ازلحاظ‌کیفیت و کمیت فرش دستباف، بیان کرد: فرش کالایی زمان‌بر و سرمایه‌بر است و باید به گونه‌ای باشد که بافنده فرش پس از اتمام آن با مشکل روبه‌رو نشود.

در جلسه شورای اداری استان مطرح شد؛

خراسان رضوی، رتبه نخست اضافه برداشت از آب‌های زیرزمینی!

دنیای اقتصاد، گروه کشاورزی- «خراسان رضوی با یک میلیون و ۲۰۰ هزار مترمکعب اضافه برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی رتبه نخست کشور را از این حیث به خود اختصاص داده است.» این آماری است که استاندار خراسان رضوی در جلسه شورای اداری استان ارائه و تأکید کرد: باید با مدیریت بهره‌برداری این معضل کاهش یابد.

به گزارش ایرنا، علیرضا رشیدیان خاطرنشان کرد: باید ضمن تجمیع اراضی خرد و تغییر الگوی کشت و بهره‌گیری از بذرهای اصلاح شده و تغییر سیستم‌های آبیاری از سنتی به نوین دربخش کشاورزی، با فرهنگ‌سازی، مصارف آب در بخش‌های خانگی و صنعتی کاهش یابد و بهینه مصرف شود.

استاندار خراسان رضوی با اشاره به افزایش ۱۶۰ درصدی برداشت گندم دیم و آبی در استان اظهار کرد: ۷۸ درصد مطالبات گندم کاران استان تامین و پرداخت شده است.

رشیدیان ابراز امیدواری کرد: با رفع مشکلات موجود، تامین آب از سد ارداک به مشهد هر چه سریع‌تر تسهیل و اجرایی شود تا در زمان اوج مصرف آب شاهد کمبودی از این حیث در مشهد نباشیم.

■ **۶۵ درصد اضافه برداشت از آب‌های زیرزمینی دشت‌های استان**

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی نیز در این جلسه اضافه برداشت منابع آب زیرزمینی را از مهم‌ترین معضلات استان دانست و اظهار کرد: این میزان در دشت مشهد ۱۲۳ درصد و در مجموع استان ۱۴۰ درصد است.

محمدحسین جعفری ادامه داد: با این وجود در دشت مشهد ۴۸ و در کل استان خراسان رضوی ۶۵ درصد اضافه برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی دشت‌ها صورت می‌گیرد.مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان با بیان اینکه ۷۴ درصد اقلیم خراسان رضوی خشک و ۲۶ درصد آن نیمه خشک است، تصریح کرد: آمار ۳۷ ساله نشان می‌دهد متوسط بارندگی دراز مدت در این استان از ۲۲۴ میلی‌متر به ۲۱۰ میلی‌متر کاهش یافته و این کاهش در ۱۰ سال اخیر چشمگیر بوده است.

جعفری با اشاره به تبخیر قابل توجه آب در این استان ادامه داد: ۲۶ درصد مجموع منابع آبی تجدیدشونده از مجموع بارش‌ها تشکیل می‌شود که از قابلیت تجدیدپذیری برخوردار است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان در ادامه منابع تأمین آب را زیرزمینی، چشمه و قنات ذکر و عنوان کرد: از این مجموعه حدود شش میلیارد و ۴۰۰ میلیون مترمکعب برداشت آب صورت می‌گیرد که ۸۶ درصد آن مربوط به چاه‌هاست.

جعفری با بیان اینکه از ۳۷ محدوده مطالعاتی استان خراسان رضوی، ۳۴ محدوده با افت یا بیلان منفی آب و ۱۵ درصد با شرایط بحرانی مواجه هستند، عنوان کرد: دشت‌های نیشابور، تربت جام و حتی مشهد به شدت با افت آب زیرزمینی مواجه هستند اما طی چند سال اخیر شیب این افت در مشهد به دلیل بهره‌برداری از سد دوستی کم شده است.

■ **۳۰ سد در حال احداث در استان**

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان با اشاره به اینکه برخی از صنایع استان نظیر آهن سنگان خواف و دیگر صنایع از جمله فولاد و سیمان با معضل کم‌آبی مواجه هستند، افزود: برای مهار آب‌های سطحی در حال حاضر ۳۰ سد در خراسان رضوی در حال بهره‌برداری، دو سد در حال اجرا و سه سد در حال مطالعه است و در مجموع ۳۵ سد بعد از انقلاب در خراسان ساخته شده است.

جعفری اضافه کرد: کاهش بارندگی باعث کاهش روان‌آب‌ها در استان شده و اگر بارندگی ۳۰ درصد کاهش یافته، روان‌آب‌ها ۷۰ درصد کاهش یافته است لذا دیگر آبی برای مهار باقی نخواهد ماند. وی ابراز امیدواری کرد: توجه و تاکیدات رهبر معظم انقلاب در صرفه‌جویی در مصرف آب موجب بهبود مصرف در این بخش شود.

یادداشت

محقق نشدن اقتصاد مقاومتی با صنعت خودرو فرانسوی

محمدحسین روشنک*

اگر چه امروز از افتخارآفرینی سرداران دستیابی به تکنولوژی هسته‌ای و دیپلماسی هسته‌ای کشورمان که برگ زرین دیگری را برکتاب افتخارات این مرز و بوم افزودند، خرسند هستیم و به احترام آن راست‌قامتان ایستاده و به پیشگاه پروردگار متعال شکرگزاری می‌کنیم اما فراموش نکرده ونمی‌کنیم که طبق فرمایشات رهبر معظم انقلاب باید همچنان در مسیر مقابله با دشمنان این آب و خاک مقدس در جبهه‌های امنیتی، سیاسی و اقتصادی گام‌هایی مقاوم و استوار برداریم و کشور را به اقتصادمقاومتی برسانیم .

این روزها که پیروزی دانشمندان هسته‌ای و گفتمان صلح و دوستی سفیران ایران اسلامی در سایه رهنمودهای مقام معظم رهبری محقق شده، مقامات ارشد بسیاری از کشورهای دنیا به خصوص اروپا به ایران سفر کرده و یا قصد سفر دارند تا بتوانند از ارزهایی که به بهانه تحریم بلوکه کرده بودند سهمی برای خود بردارند .

فرانسه که از سال‌های ابتدای جنگ تحمیلی تاکنون می‌شود گفت در سه جبهه نظامی ، سیاسی و بویژه اقتصادی در جنگ نابرابر با مردم ایران قرارداشته و در کشاکش مذاکرات هسته‌ای هر روز مردم ایران را نگران می‌کرد امروز به ایران آمده تا همچون گذشته از ثروت ملی و بازار ما استفاده ببرند.

با این حال من طرفدار اعتدال و سیاست‌های دولت تدبیر و امید بوده و از کلید موفق دولت روحانی در بازکردن قفل مذاکرات هسته‌ای حمایت می‌کنیم و قصد نداریم همچون مخالفان توافق هسته‌ای و دولت تدبیر و امید با سفر وزیر فرانسوی به ایران مخالفت کنیم اما نمی‌توانیم دشمنی دولت فرانسه با ایران اسلامی را نادیده بگیریم.

نمی‌توانیم سیاست غلط فرانسه در برابر مردم ایران را از یاد ببریم، به‌ویژه در حوزه صادرات خودرو و قطعات از رده خارج به ایران و برخورد ناجوانمردانه آن دولت در زمانی که هواپیمای ایرانی در بازگشت به کشور به دلیل نقص فنی مجبور به فرود اجباری در فرودگاه کشوری خارجی شد و فرانسه اجازه نداد قطعه‌ای کوچک که در آن فرودگاه موجود بود در اختیار هواپیما قرارگیرد و مسافران ایرانی اجبارا ساعت‌ها در هوای سرد داخل هواپیما ماندند تا قطعه از ایران برسد .

اقتصاد فرانسه به جز مشارکت در صنعت خودرو دولتی ایران نقش چندانی در اقتصاد بخش خصوصی کشور ما ندارد و همانگونه که اشاره شد شریک شرکت‌های خودروسازی دولتی ایران است که به همین دلیل درصف اول قرارگرفته است.

اکنون باید از وزیر فرانسوی سوال کرد چرا با ایران و ایرانی دشمنی می‌کند؟ چرا تکنولوژی واقعی و باکیفیت خودرو را به ایران نداده و نمی‌دهند؟ و چرا پاسخگوی هزاران کشته و معلول تصادفات در جاده‌ها و شهرهای ایران نیستند؟

مطبوعات باید خواسته مردم که صادرنشدن آهن‌پاره‌های فرانسه به جای خودرو به ایران است را به وزیر فرانسوی اعلام کنند و از مسئولان دولتی بخواهند دست از سر صنعت خودروسازی و قرارداد با فرانسه بردارند تا بخش خصوصی واقعی خود وظیفه تولید خودروی امن و باکیفیت را به عهده گرفته و با دستان توانمند نیروهای متخصص صنعت خودروسازی، نیاز داخل و توسعه صادرات را تامین کند.

*عضو هیأت نمایندگان و رئیس اتحادیه‌های واردکنندگان و صادرکنندگان اتاق بازرگانی خراسان رضوی

نگاه نو

نگارخانه‌ای در داروخانه

داروخانه جای خوبی نیست، آدم‌ها با دل‌های فسرده و غمگین به آن مراجعه می‌کنند تا برای دردی پنهان در وجودشان دارو تهیه کنند. تفاوتی ندارد که این درد با یک استامینوفن ساده رفع شود یا با دارویی کمیاب و گران‌قیمت. چیزی که مهم است این است که دیدن آدم‌ها در هر شرایط و میزانی از دردمندی، تأثرآور و غمگنانه است. به خصوص آن که به دلیل شرایط خاص روحی و روانی حاکم بر مشاغل پزشکی و زیرمجموعه‌های آن، عنصر کمیاب در اینگونه مکان‌ها، احساس، عاطفه و درک بیمار است. عنصری که می‌تواند ده‌ها برابر داروهای شیمیایی معجزه کند و بیمار را با حالی خوب روانه خانه کند.

چند هفته‌ای است یکی از داروخانه‌های مشهد به یمن ذوق و خلاقیت صاحبش، به نگارخانه‌ای کوچک برای نمایش آثار هنری تبدیل شده است.

امیر جلالیان‌فرد دکتر داروساز و مدیر داروخانه‌ای به نام خودش واقع در خیابان ملاصدرای مشهد - بین ملاصدرای ۲۰ و ۲۲ یکی از دیوارهای داروخانه را با رنگ آبی متمایز کرده و آن را به صورت رایگان در اختیار آن دسته از هنرمندان تجسمی قرار می‌دهد که تمایلی به نمایش آثارشان در گالری‌های تخصصی سطح شهر ندارند، یا از پس هزینه‌های برپایی یک نمایشگاه حرفه‌ای برنمی‌آیند. درباره انگیزه‌ها و خاستگاه‌های ذهنی دکتر امیر جلالیان‌فرد برای تاسیس این نگارخانه در داروخانه، نیاز به هیچ پرسشی از او نیست؛ گلخانه کوچکی در سمت راست داروخانه، اشیای قدیمی و از یاد رفته در داخل قفسه‌های دارو، چند قناری که دائم آواز می‌خوانند، و سماور و قوری‌ای که برای همه مشتریان داروخانه چای تازه‌دم دارد، به خوبی بیانگر روحیه خاص و ظریف دکتر جلالیان است؛ دکتری که در میانه اشتهار و درآمد پزشکی، خودش و اهدافش را گم نکرده است و خیلی خوب می‌داند آدم‌ها فقط جسم نیستند و نه ابزارهایی برای کسب درآمد!

نگارخانه داروخانه دکتر جلالیان تاکنون دو نمایشگاه «کلاژ با پارچه» و «عکس‌های امین ابراهیمی» را برگزار کرده است، در افتتاحیه نمایشگاه‌هایش دوستی را دعوت کرده تا سه‌تار بنوازد و فضای آرامش بخشی را برای مشتریانش فراهم آورد. به امید موفقیت و بهروزی برای این دکتر هنردوست و عزیز.

در گفت وگو با افشین رحیمی، مدیرکل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی مطرح شد:

لزوم تایید تخصص در «کار» توسط نظام مهارت ملی

عکس: بازدید استاندار خراسان رضوی از اداره کل فنی و حرفه ای - مرداد ۹۴

ما به عنوان دستگاه دولتی وظیفه داریم که بهره‌وری نیروی کار کارآفرینی که تولید اشتغال کرده است را افزایش دهیم

دنیای اقتصاد، سید مهرداد امیرکلالی-توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در شرایط کنونی برای اقتصاد و فرهنگ ایران امری حیاتی است زیرا سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی و افزایش ابزار و تجهیزات و به‌طورکلی سرمایه فیزیکی بدون سرمایه انسانی بلااستفاده مانده است و یا به نحو اقتصادی و کارآمد بهره‌برداری نمی‌شود .بنابراین نظام آموزشی برای ایجاد مهارت‌های مورد نیاز سرمایه انسانی، از ضرورت‌ها و الزامات رشد و توسعه اقتصادی است. در این میان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تلفیقی است از علم، فن و هنر است و نقش بسیار مهمی در تامین نیروی انسانی کارآمد ایفا می کند و مضمونی توسعه‌ای دارد .

موضوع بیکاری یکی از مهمترین مسائل و مشکلات جهان است که در کشورهای درحال توسعه با توجه به نامتوازن بودن ساختارهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی سهم بیشتری دارد. با توجه به اینکه یکی از دلایل بیکاری در کشور، فقدان مهارت‌های موردنیاز بازار کار از سوی جویندگان کار است، انتظار می‌رود سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای با ارائه آموزش‌های مهارتی بتواند نقش بسزایی در کاهش میزان بیکاری ایفا کند. نبود آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کارآفرینی در جامعه، پیامدهای منفی از جمله گسترش مدرک‌گرایی را به دنبال دارد، زیرا افراد پس از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه شغل مناسب خود را پیدا نمی‌کنند.

اگر آموزش فنی و حرفه‌ای در کشور نادیده گرفته شود، آموزش کشور به آموزش اشتغال کاذب و درآمدهای سهل‌الوصول و ناپایدار سوق داده می‌شود . از این رو نظام آموزشی از طریق تحول در فرهنگ جامعه می‌تواند در بالا بردن کارایی و بهره‌وری نقش موثری ایفا نماید.

به همین منظور در آستانه روز ملی کارآفرینی و آموزش های فنی و حرفه ای به سراغ افشین رحیمی، مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای خراسان رضوی رفتیم تا با او در مورد وضعیت این اداره کل گفت‌وگو کنیم. وی که پس از چند ماه سرپرستی در این اداره سرانجام در بهار ۹۴ حکم مدیرکلی اش را دریافت کرد پیش از این سال‌ها معاون آموزش اداره کل فنی و حرفه‌ای خراسان رضوی بوده و از جمله مدیرانی است که از سازمان متبوعش برآمده است.

رحیمی معتقد است نظام مهارتی فنی و حرفه‌ای در جامعه نهادینه نشده است و هر شخصی برای انجام حرفه‌ای باید تخصص لازم و حتی گواهی و مجوز فعالیت آن شغل را داشته باشد. وی برای حل این مسأله به طراحی نظام جامع مهارت و فناوری اشاره دارد که سه سال پیش در حال تصمیم‌گیری برای اجرا بود و اکنون متوقف شده است. از برنامه‌های این اداره کل در حاشیه شهر مشهد می‌گوید و معتقد است با انجام یک سری آموزش‌های موردنیاز در این مناطق از میزان بزهکاری‌های اجتماعی کاسته می‌شود. رحیمی طرح‌هایی مدنظر دارد که بتوان از سرمایه‌ای که به وسیله زائران به مشهد وارد می‌شود، در جهت بهبود صنعت گردشگری و خلق ثروت برای اقتصاد شهر استفاده کرد. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای چه جایگاهی در کشور دارد؟

کشور ما دارای سه نظام آموزشی است و نظام مهارتی کشور متولی مشخصی ندارد. برای طراحی این نظام بالغ بر ۸۵ استاد برجسته کشور با مطالعه نظام‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای کشورهای صنعتی دنیا به نتایج مهمی رسیدند. به عنوان مثال برای افراد متقاضی دریافت گواهینامه رانندگی طی یک آزمون گواهینامه صادر می‌شود، در کشورهای صنعتی برای کارگر ساختمان هم مجوز مهارتی کار صادر می‌کنند.

در نظام احراز شغل برای هر حرفه‌ای باید به صورت تخصصی دوره‌های آموزشی آن گذرانده و مجوز مخصوص آن صادر شود. **بحث مهارت ملی کار باید در جامعه نهادینه شود.** فرض کنید خانه‌ای که زندگی می‌کنیم و آن را مایه آرامش می‌دانیم را کارگران ساخته‌اند ، آیا این کارگران از مهارت کافی برخوردار بوده‌اند و طبق استانداردهای لازم این کار را انجام داده‌اند؟ این سوال مهمی است که باید مورد توجه مردم قرار گیرد.

مسلما باید برای نظام احراز شغل در کشور قوانینی وضع شود تا این امر جدی‌تر تلقی شود.

این امر به تصویب هیات وزیران و مجلس شورای اسلامی نیاز دارد و این موضوع باید در سطح کلان پیگیری شود.

آیا برای تعامل بیشتر با بخش خصوصی برنامه‌ای در نظر دارید؟

ما چند برنامه اولویت‌دار مدنظر داریم که یکی از آن‌ها طبق تاکیدات مقام معظم رهبری و استاندار محترم مبنی بر حضور بیشتر ما در سکونت‌گاه‌های غیررسمی است. همانطور که مستحضرید یک سوم جمعیت مشهد در حاشیه شهر زندگی می‌کنند و اگر این مناطق مورد توجه قرار نگیرد بزهکاری اجتماعی گسترش می‌یابد. بنابراین یکی از برنامه‌های اولویت‌دار ما این است که این مناطق را تحت پوشش کارهای آموزشی سازمان قرار دهیم.

از طریق مشاور استاندار در امورسکونت‌گاه‌های غیررسمی و فرمانده سپاه امام رضا(ع) و شهرداری مشهد، رایزنی‌هایی صورت گرفته است تا فضاهای سیاری را در اختیار ما قرار دهند و در آنجا آموزش‌هایی بر اساس نیاز این مناطق انجام شود. درنظر داریم با استفاده از ظرفیت خیرین، منابع مالی را تامین و فراخوانی اعلام کنیم تا موسسات خصوصی برای عملیاتی کردن کار ، تدریس و آموزش وارد عمل شوند. با توجه به آمارهای منتشر شده از وضعیت بیکاری متوجه شدیم که قشر تحصیلکرده دانشگاهی بیکار هستند، بنابراین توجه ویژه‌ای به آموزش دانشجویان و دانش‌آموختگان داشته‌ایم. نیاز امروز ما این است که مهندسی که وارد بازار کار می‌شود توان انجام کاری را داشته باشد. در برخی دانشگاه‌ها حضور پیدا کردیم تا برای دانشجویان آموزش‌های لازم را انجام دهیم.

ارتباط ما با صنعت نیز از اولویت‌های سازمان فنی و حرفه‌ای است و آموزش‌هایی هم برای صنوف مختلف درنظر داریم

برای آموزش کارگران در واحدهای صنعتی چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

یکی از مزایای صنعت در سال‌های گذشته قیمت پایین‌تر حامل‌های انرژی بود که منجر به قیمت تمام شده پایین‌تر محصول می‌شد. این حالت برای تولید کننده خارجی رقابت ایجاد می‌کرد ولی اکنون این مزیت وجود ندارد و قیمت‌ها برابری می‌کند. بهره‌وری نیروی کار در قیمت تمام شده محصول به عنوان یک پارامتر محسوب می‌شود و تخصص و مهارت به تجهیزات مدرن واحد صنعتی نیز مهم است؛ حتی اگر واحدهای صنعتی و یا کارخانه ها به جای نیروی انسانی از روبات استفاده کنند باید متخصص رباتیک و یا مگاترونیک داشته باشند.

ارتباط ما با صنعت نیز جزء اولویت‌های سازمان فنی و حرفه‌ای است و آموزش‌هایی هم برای صنوف مختلف درنظر داریم. ما به عنوان دستگاه دولتی وظیفه داریم که بهره‌وری نیروی کار کارآفرینی که تولید اشتغال کرده است را افزایش دهیم.

مسلما آموزش تجهیزات مدرن به مربیانی نیاز دارد که مهارت لازم را دارند و به این تجهیزات مسلط هستند.

بله بازآموزی مربیان و نیروی انسانی سازمان فنی و حرفه‌ای نیز مهم است زیرا در بحث مهارت، معلومات مربی بسیار مهم تلقی می‌شود. در نظام آموزشی مهارتی، سرفصل آموزشی، تجهیزات آموزشی و مربی مهم هستند. در این بین بازآموزی مربیان برای ما مهم است که در اولویت‌های کاری قرار داده‌ایم.

برای ایجاد اشتغال کارآموزان و همچنین خلق سرمایه برای استان، چه برنامه‌ای دارید؟

طبق اطلاعات و آمار، سالانه ۲۵ میلیون نفر به مشهد سفر می‌کنند. بنابراین بازاری در این شهر برای خرید سوغاتی به وجود آمده است اما سوغات خاصی را درنظر نگرفته‌ایم که زائران بتوانند مشخصا از مشهد خریداری کنند. با مدیر کل میراث فرهنگی استان نیز صحبت کرده‌ایم تا محصولات و صنایع دستی که می‌توانند به عنوان سوغات مشهد شناخته شوند را به ما معرفی کنند تا ما در سازمان فنی و حرفه‌ای، افرادی را آموزش دهیم که این محصولات را تولید کنند.

دستگاه‌های دیگر نیز باید مشخص کنند که چه محصولی را بین مردم به عنوان سوغات نهادینه می‌کنند. جلساتی را با معاون محترم هماهنگی و امور زائران استانداری داریم و در آن جلسات این موضوع را مطرح کرده‌ایم.

در موضوع گردشگری نیز بحث آموزش تاکسیرانان به عنوان راهنمای اماکن متبرکه، تاریخی و تفریحی مطرح است که می‌تواند برای صنعت گردشگری، بازار خوبی ایجاد کند. این موضوعات را اعلام کرده‌ایم و مذاکراتی با مهندس واحدی مشاور استانداری داشته‌ایم و تفاهم‌نامه‌ای میان ما و سازمان میراث فرهنگی امضا شده است. به این نوع مهارت‌ها مهارت‌های نرم نیز گفته می‌شود.

دلیل فعال نبودن برخی مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای غیردولتی و خصوصی که تعدادشان کم هم نیست، چیست؟

حدود ۱۸۰۰ آموزشگاه مجوزدار داریم که فقط ۱۱۰۰ واحد آن‌ها فعال هستند یعنی ۷۰۰ آموزشگاه غیر فعال داریم. دلایل مختلفی برای تعطیلی این آموزشگاه‌ها وجود دارند، از قبیل اینکه مشوق‌های قانونی لازم وجود ندارد، یعنی باید از بخش خصوصی که قصد دارد به حوزه آموزشی ورود پیدا کند یکسری حمایت‌هایی صورت بگیرد که در برخی موارد این حمایت‌ها انجام نمی‌شود و باعث تعطیلی و غیرفعال شدن این آموزشگاه‌ها می‌شود.

یکی دیگر از مسائل، موضوع کاربری آموزشی است؛ این آموزشگاه‌ها در محل کاربری مسکونی و یا تجاری دایر می‌شوند. شهرداری هم می‌گوید چون در کاربری غیرآموزشی مشغول به کار هستید باید سالانه n میلیون تومان به شهرداری پرداخت شود که این برای کارآفرین صرفه مالی ندارد درنتیجه آموزشگاه غیرفعال می‌شود. دلیل دیگر غیرفعال شدن برخی آموزشگاه‌ها این است که بعضی آموزش‌ها از رده خارج شده‌اند و یا مورد کم‌توجهی جامعه قرار می‌گیرند.

مشخصا ماموریت فنی و حرفه‌ای برای جامعه امروز ما چیست؟

ماموریت ما تربیت نیرو برای ورود به بازار کار است. باید محصل و یا فارغ‌التحصیل را آموزش دهیم و آن‌ها را برای ورود به بازار کار آماده کنیم. موضوع دیگر حفظ اشتغال موجود است، یعنی فردی که تعمیرکار خودرو بوده حالا با توجه به تغییرات در بازار کار و ورود خودروهایی با سیستم‌های جدید می‌تواند به فنی و حرفه‌ای مراجعه کند و آموزش‌های نوین را فرابگیرد و مهارت‌های جدید را کسب کند. ایده‌آل ما تقاضامحور است و نه عرضه‌محور.

بسیاری از آموزشگاه‌های غیردولتی ما نیز تقاضامحور هستند اما در آموزشگاه‌های دولتی با توجه به نیاز تقاضاکنندگان در مهارت‌ها تغییراتی ایجاد کرده‌ایم و به روز شدن را براساس تقاضاداریم.

حدود ۱۸۰۰ آموزشگاه مجوزدار داریم که فقط ۱۱۰۰ واحد فعال هستند یعنی ۷۰۰ آموزشگاه غیر فعال داریم

تاریخ

ذکر احوال استانداران خراسان در دوره قاجاریه – بخش۳۷

هادی پژوهش

احمد قوام السلطنه

احمد قوام‌السلطنه

احمد، فرزند میرزاابراهیم‌خان معتمدالسلطنه، برادر کوچک میرزاحسن‌خان وثوق، عاقد قرارداد ۱۹۱۹ بود. پدر قوام، میرزاابراهیم‌خان معتمدالسلطنه و اجداد وی عموماً در دوران حاکمیت قاجار صاحب مناصب دولتی بودند. قوام در آذر ۱۲۵۲ ه.ش در تهران دیده به جهان گشود. او پس از تحصیلات مقدماتی در مدرسه مروی، به تحصیل در علوم معقول و منقول پرداخت و تاریخ، جغرافیا، ریاضی و فلسفه را نزد معلمان خصوصی فراگرفت. در ۱۷ سالگی پیش خدمت ناصرالدین شاه و در ۲۰ سالگی منشی دایی خود میرزاعلی‌خان امین‌الدوله شد که حاکم آذربایجان بود.

قوام در ۲۹ سالگی در سفر سوم مظفرالدین شاه به اروپا وی را همراهی کرد. وی پس از پایان این سفر به «قوام‌السلطنه» مشهور شد. او به دلیل خط زیبایی که داشت نویسنده فرمان مشروطیت و سپس رابط مظفرالدین شاه با مشروطه‌خواهان شد، ولی پس از مرگ مظفرالدین شاه و در دوران محمدعلی شاه، از سیاست کناره گرفت و راهی اروپا شد و به تحصیل در رشته حقوق پرداخت.

در پی فتح تهران توسط مشروطه‌خواهان، قوام به ایران بازگشت. از اولین کابینه سپهدار که در ۸ مهر ۱۲۸۸ تشکیل شد و قوام معاونت وزارت داخله را برعهده گرفت تا ۸ بهمن ۱۲۹۶ که به سمت جنجالی و پرحادثه استانداری خراسان رسید، مجموعاً ۹ بار در رأس وزارتخانه‌های عدلیه، مالیه و داخله قرار گرفت. قوام با اجاره املاک مزروعی و مستغلات آستان قدس، سرمایه قابل ملاحظه‌ای در طول سه سالی که استانداری خراسان را برعهده داشت، کسب کرد. این قدرت و آزادی با کودتای سیدضیاءالدین طباطبایی از بین رفت. قوام کودتا را محکوم کرد و همچون بعضی دیگر از والیان استان‌های مختلف، به دلیل آنکه تصور نمی‌کرد کودتا دوام یابد، در برابر آن موضع منفی اتخاذ کرد.

واکنش تند سید ضیاء به جبهه مخالف کودتا و دستگیری قوام توسط کلنل پسیان

سیدضیاء نیز در برابر تمامی استانداران و فرمانروایانی که در ایالات مختلف، در برابر کودتای سوم اسفند جبهه‌گیری کرده بودند، واکنش خصمانه‌ای نشان داد. وی یک ماه پس از کودتا، کلنل پسیان را که فرماندهی ژاندارمری خراسان را برعهده داشت، کفیل استانداری خراسان کرد و در ۱۱ فروردین سال ۱۳۰۰ دستور بازداشت قوام را نیز صادر کرد. کلنل پسیان که از ماهیت نخست‌وزیر کودتا مطلع نبود و از طرفی قوام را عنصری ضدمردمی می‌شناخت، دستور دولت را به کار بست. قوام روز ۱۳ فروردین ۱۳۰۰ بازداشت شد و به تهران انتقال یافت و در زندان عشرت‌آباد محبوس گردید و اموال و دارایی‌اش در خراسان نیز مصادره شد.

قوام و سیدضیاء کینه دیرینه‌ای با یکدیگر داشتند. قوام کسی بود که در دوران فرمانداری خود در خراسان نشریات وفادار به سیدضیاء را توقیف کرده و با اقدامات سیاسی و فرهنگی او مبارزه می‌کرد. در بهار ۱۳۰۰ سیدضیاء با موج بازداشت‌ها و تمهیدات شدید امنیتی و رضاخان با اقدامات و انتصابات و عزل و نصب‌های نظامی خود، فضایی از رعب و وحشت را در کشور و به ویژه در تهران به وجود آوردند. از طرفی خروج نیروهای انگلیس از ایران در اردیبهشت ۱۳۰۰ نیز این دو را یکه‌تاز میدان کرده، موجبات نگرانی احمدشاه را فراهم کرده بود. احمدشاه با خروج نظامیان انگلیسی و قدرت گرفتن سیدضیاء و رضاخان نگران تضعیف سلطنت خود در کشور بود. روز دوم خرداد ۱۳۰۰ مشاجره شدیدی بین احمدشاه قاجار و سیدضیاء به وجود آمد. به طوری که شاه سیدضیاء را وادار به استعفا کرد و سیدضیاء خودداری نمود. دو روز پس از این رویداد و به دنبال برگزاری تظاهرات گسترده علیه سیدضیاء در مسجد شاه تهران و میدان بهارستان، احمدشاه تصمیم به عزل سیدضیاء گرفت.

احمد قوام زمانی که استاندار خراسان و سیستان شد اقداماتی جهت تقویت سازمان ژاندارمری و شهربانی خراسان انجام داد. او سلاح و ابزار مورد نیاز نیروها را فراهم آورد و آموزشگاه درجه‌داری را در خراسان با هدف تأمین نیروی ورزیده تاسیس نمود.

حوادث مهم دوران استانداری قوام‌السلطنه در خراسان:

۱- شورش خداوردی معروف به خدوسردار از طوایف کرد تکمران شیروان با حمایت روسیه تزاری به بهانه مبارزه با عوامل انگلیس در خراسان.

۲- طغیان زبردست‌خان فرزند ساری‌خان آقا چاپشلو در منطقه مرزیس درگز و سرکوب و مصالحه با قوام.

۳- فروش دختران خانواده‌های مرزنشین به تراکمه به علت قحطی.

۴- تقسیم آب رودخانه هریرود بین ایران و روسیه تزاری.

۵- قیام کلنل محمدتقی‌خان پسیان، فرمانده ژاندارمری خراسان.

منبع و مأخذ:وقایع خاور ایران،میرنیا

سرمقاله

فرسودگی طرح نوسازی بافت فرسوده شهری مشهد

ادامه از صفحه اول..

به گمان من این بزرگترین نقص در طراحی پروژه نوسازی بافت فرسوده بوده است. با پیشرفت عظیمی که در سازه‌های ساختمانی به وجود آمده، نوسازی با حفظ چنین آثار گرانقدری کاملا ممکن بود و همچنان هست.

■ **ساختار معیوب دیوانسالاری**

اکنون خیلی دیر است اما ای کاش چند بازارچه و تیمچه و عمارت باقی بمانند و در اجرای طرح‌های نوسازی موجود به‌گونه‌ای تجدید نظر شود که تخریب آن‌ها اتفاق نیفتد.

اینکه چگونه می‌توان چنین پروژه عظیمی را سرعت بخشید و در عین حال مبتنی بر اصول اجتماعی، فرهنگی و تاریخی پیش رفت سوالی است که جواب خطی ساده‌ای ندارد. اما ابتدا به مشکلات اصلی بر سر راه چنین طرحی می‌پردازیم:

اول از همه تردیدی نیست که ساختار معیوب دیوانسالاری مانعی بزرگ در این راه است.

دوم اینکه تغییر مکرر مدیریت شهری و پایبند نبودن مدیران جدید به طرح و اجزای آن و یا تعلل در مواردی که به مذاقشان نمی‌سازد، می‌تواند عامل دیگری در اجرای سریع این طرح باشد.

مشکل سوم نبود سامانه یکپارچه تصمیم‌گیری و پشتیبانی DSS است. چنین سامانه‌ای باید مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات مکانی GIS و بهره‌گیری کامل از سیستم یکپارچه مدیریت اطلاعات (MIS-GIS) ایجاد و همواره به هنگام شده باشد.

چهارمین مشکل وجود نقص در فرآیند جذب سرمایه و نیز هدایت صحیح سرمایه‌های جذب شده بر اساس یک اولویت‌بندی زمانی و مکانی است.

پنجمین گره کار، مشکلات حقوقی و اجتماعی و نامشخص بودن تکلیف طرح با مالکین املاک محدوده طرح است. شاید مهمترین معضل در کندی اجرای این طرح را بتوان همین مقاومت‌های اجتماعی برای تملک واحدهای فرسوده دانست.

■ **اما راه‌حل این مشکلات چیست؟**

سرنخ هر مشکل اجرایی را در این ملک و دیار که بگیرید به پیچیدگی‌های دیوان‌سالاری و اداری می‌رسید.

و حل این مشکل عزمی بزرگ می‌طلبد در تمام سطوح تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری، چه در مقیاس ملی و چه در سطح منطقه‌ای و محلی. بنابراین بر همه دست‌اندرکاران است با بازنگری اساسی در نظام دیوانسالاری موجود،کاری کنند کارستان تا کشور را از شر این اختاپوس هزار پا برهانند.

برای اینکه تغییر مدیریت‌های سریع که حداکثر در بازه چهارساله رخ می‌دهد تاثیری بر روی پروژه‌های بلندمدت چندین ساله، مانند همین طرح نوسازی بافت فرسوده، نداشته باشد باید تدبیری اندیشیده شود تا امکان اعمال سلیقه بر چنین پروژه‌هایی از بین برود و تغییر و اصلاح هر قسمت از آن به سادگی با تصمیم یک مدیر جدید امکان‌پذیر نباشد.

ایجاد و یا تکمیل سیستم اطلاعاتی MIS-GIS در مجموعه کل شهرداری و به هنگام‌سازی متناسب و مورد نیاز در آن، بر اساس استانداردهای روز جهانی، می‌تواند کمک شایسته‌ای برای ایجاد یک سیستم پشتیبانی تصمیم DSS باشد که خود کمک موثری برای حل مشکلات دیگری خواهد بود که در اینجا بر شمرده شد. برای ایجاد یا توسعه چنین سیستمی نیز، عزم مدیریتی و سازمانی راسخی نیاز است و هم به کارگیری متخصصان زبده و ایجاد زیرساختارهای نوین مورد نیاز.

جذب سرمایه برای هر پروژه‌ای سوخت موتور محرک آن است. قدرتمندترین و بهترین ماشین‌ها بدون سوخت بی‌حرکت می‌مانند. به گمان من جذب سرمایه برای چنین پروژه‌هایی سهل و ممتنع است. در عین اینکه اگر مکانیسم اطمینان‌بخشی برای طراحی و اجرای طرح وجود داشته باشد، چنین طرح‌هایی پتانسیل این را دارند که سرمایه‌های ریز و درشت را از داخل و خارج جذب کنند، نظیر آنچه در ساخت‌وسازهای دبی و اخیرا برخی کشورهای آسیای میانه اتفاق افتاده است، با این حال وجود نقص در اجزای پروژه باعث رمیدن همین سرمایه‌ها می‌شود.

راه حل پنجمین مشکل اما باز مثل مشکل اول گاو نر می‌خواهد و مرد کهن. باید با انجام یک مطالعه جامع بر روی مشکلات حقوقی و اجتماعی که تا کنون بر سر اجرای این طرح بوده تمامی مسائل ریز و درشت آن بررسی و فهرست شوند. سپس برای حل هر کدام از آن‌ها اقدامات حقوقی، فرهنگی و تبلیغاتی لازم پیش‌بینی شده و این راه‌حل‌ها از طریق کانال‌های مربوطه پیگیری شوند.

به هر حال آنچه مسلم است انجام چنین طرحی اجتناب‌ناپذیر بوده و یک ضرورت ملی به حساب می‌آید، نه حتی خاص مشهد. زیرا مشهد قلب توریست مذهبی و در آینده نزدیک، توریست عمومی بین‌المللی است و باید نگاه خاص و ویژه ارکان اقتصادی و فرهنگی نظام را به خود داشته باشد. پر واضح است که با اجرای این طرح این کلان‌شهر بتواند به سرعت، قابلیت کافی را برای بهره برداری از چنین فرصت استثنائی و عظیم کسب کند.

***عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد**

«دنیای اقتصاد» از روند کند بازسازی پیچیده ترین بافت فرسوده کشور گزارش می‌دهد؛

کمبود اعتبار، کم‌توجهی به مشارکت محلی و ...

دنیای اقتصاد، فاطمه رافع – اگر گشت‌وگذاری در شهر داشته باشی، حتما گذرت به کوچه‌ها و محله‌هایی می‌افتد که گذر زمان باعث فرسایش آن‌ها شده و حالا مهر «بافت فرسوده» بر پیشانی آن‌ها خورده است و اگر تنها نفوذناپذیری این بافت‌ها را در نظر بگیریم، همین دلیل کافی است برای اینکه ضرورت اجرای پروژه‌های نوسازی و بازسازی این بافت‌های فرسوده را در شهرها نشان دهد.

به گواه آمار، شهر مشهد در حال حاضر ۱۰ درصد بافت‌های فرسوده کشور را در خود جای داده است؛ ویژگی‌های خاص شهر مشهد از جمله پذیرش سالانه حدود ۲۵ میلیون زائر در این شهر ضرورت توجه بیش از پیش مسئولان به اجرای پروژه‌های بازسازی و نوسازی در این بافت‌ها را نشان می‌دهد؛ اجرای پروژه‌های نوسازی و بازسازی در بافت‌های فرسوده مشهد به حدود سال ۷۲ برمی‌گردد و نخستین پروژه‌ها در بافت پیرامونی حرم مطهر رضوی آغاز شده است؛ اگرچه در طول این مدت اقداماتی برای بازسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده انجام شده اما با وجود گذشت بیش از یک دهه، میزان پیشرفت فیزیکی در این پروژه‌ها چندان چشمگیر نبوده است.

پاپلی یزدی: احیاء و بازسازی این بافت‌ها کار دولت نیست، زیرا دولت اعتبار لازم را برای این کار ندارد؛ باید بخش خصوصی و بانک‌ها به بازسازی بافت‌های فرسوده ورود پیدا کنند

برخی کارشناسان کمبود اعتبار و کم‌توجهی به بحث مشارکت‌های مردمی و جذب سرمایه‌های بخش خصوصی را دلایل پیشرفت اندک پروژه‌ها در بافت‌های فرسوده می‌دانند و برخی دیگر بر این باورند که برنامه‌ریزی نادرست، ناهماهنگی‌های مدیریتی، دوباره‌کاری‌ها و ... روند این پروژه‌ها را کند کرده است؛ دشوار بودن تملک اراضی، رویکرد درآمدی به این بافت‌ها، نبود مکانیزم‌های اجرایی، نبود یک مدل کارآمد و ... از دیگر عواملی است که برای روند کند پروژه‌های بافت‌های فرسوده ذکر می‌شود.

مشارکت بخش خصوصی، فروش اوراق مشارکت و تسهیل فرآیند مشارکت ساکنان این بافت‌ها، تحقق الزامات دولتی برای حمایت از نوسازی بافت‌های فرسوده، ایجاد مدیریت واحد شهری، تخصیص ردیف بودجه ویژه نوسازی بافت‌های فرسوده در بودجه سالانه کشور، استفاده از تجربیات گذشته و پرهیز از دوباره‌کاری، برنامه‌ریزی صحیح و تعریف مکانیسم اجرایی و ... برخی از راهکارهایی است که برای تسریع در روند اجرای پروژه‌های بازسازی و بهسازی این بافت‌ها مطرح می‌شود.

کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه در خصوص دلایل کندی و راهکارهای تسریع پروژه‌های بافت‌های فرسوده با «دنیای اقتصاد» گفت‌وگو کرده‌اند:

■ **مشهد و بیش از ۲۲۰۰ هکتار بافت فرسوده**

مدیر ساماندهی بافت‌های فرسوده و سکونت‌گاه‌های غیررسمی شهرداری مشهد مساحت بافت‌های فرسوده مصوب شهر مشهد را ۲۲۹۲ هکتار عنوان می‌کند و می‌گوید: مناطق سه، چهار و شش شهرداری بالاترین مساحت بافت‌های فرسوده مصوب شهر را در خود جای داده‌اند و در شمال شرق، شرق و جنوب شرق مشهد قرار دارند که ۵۳۳ هزار نفر در این بافت‌ها سکونت دارند.

مسعودرضا مشرقی با بیان اینکه با توجه به طرح‌های مصوب برای هر یک از پهنه‌های فرسوده، نوع اقدام در این بافت‌ها متفاوت است، اظهار می‌کند: برای مثال در پهنه آبکوه، میدان شهدا و منطقه ثامن رویکرد مورداجرا بازسازی کل پهنه است اما در محمدآباد، سعدی، مدرس و هاشمی‌نژاد نوع رویکرد بر بهسازی بافت فرسوده و بهبود وضعیت محیطی استوار است. وی ادامه می‌دهد: برای نوسازی این بافت‌ها از شیوه‌های تأمین منابع مالی به ویژه فروش اوراق مشارکت بهره گرفته می‌شود اما رویکرد در بهسازی بافت‌های فرسوده، ارائه تخفیفات و تراکم مازاد، افزایش سطح اشغال و احیانا تبدیل به کاربری‌های انتفاعی است.

مدیر ساماندهی بافت‌های فرسوده و سکونت‌گاه‌های غیررسمی شهرداری در خصوص میزان پیشرفت این پروژه‌ها تصریح می‌کند: تا انتهای سال ۹۲ پروژه بافت فرسوده اطراف حرم مطهر ۱۱۵ هکتار و حدود ۵۴ درصد، میدان شهدا ۳٫۵ هکتار و حدود ۷۰ درصد و مجد ۱۰ هکتار و حدود ۱۰ درصد پیشرفت داشته است؛ پروژه آبکوه در مرحله تملک است که حدود ۲۰ درصد تملک داشته و برای قطعاتی از بافت نیز مجوز ساختمانی صادر شده است؛ همچنین مجموع سایر مناطق شهرداری براساس مجوزهای ساختمانی صادره برای نوسازی قطعات واقع در بافت‌های فرسوده مصوب نیز ۳۳ هکتار پیشرفت داشته است.

مشرقی به این نکته اشاره می‌کند که به طور میانگین نوسازی هر هکتار بافت فرسوده معادل یک میلیارد تومان هزینه در بردارد و عنوان می‌کند: طبق قانون دولت مکلف است سالانه ۱۰ درصد از بافت‌های فرسوده شهرها را نوسازی و بهسازی کند و تخفیفات ارائه شده توسط شهرداری‌ها برای صدور مجوزهای ساختمانی در بافت‌های فرسوده را عیناً به شهرداری شهر مربوطه مسترد کند اما تاکنون با وجود مطالبات متعدد و پیگیری‌های صورت گرفته این امر محقق نشده و کلیه هزینه‌های انجام شده برای نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده توسط شهرداری‌ها تأمین و پرداخت شده است.

مدیر ساماندهی بافت‌های فرسوده و سکونت‌گاه‌های غیررسمی شهرداری با بیان اینکه صرفاً در زمینه مساعدت در سود اوراق مشارکت واگذار شده برای نوسازی بافت‌های فرسوده کلان‌شهرها، دولت تا حدودی مساعدت کرده است، می‌افزاید: بدهی دولت به شهرداری مشهد بابت تخفیفات ارائه شده به متقاضیان ساخت بنا در بافت‌های فرسوده حدود شش میلیارد تومان است .

مشرقی در خصوص میزان اوراق مشارکت فروخته شده برای بازسازی این بافت‌ها در شهر مشهد اظهار می‌کند: مجموع این اوراق از سال ۸۷ تا ۹۱ معادل یک هزار و ۱۳۰ میلیارد تومان بوده است .وی سود تخصیص یافته مناسب به صورت علی‌الحساب و قطعی به اوراق مشارکت خریداری شده، تخفیف ۵۰ درصدی عوارض شهرداری برای متقاضیان ساخت در پهنه‌های فرسوده مصوب و اولویت‌بخشی به سهامداران و مشارکت‌کنندگان در نوسازی بافت‌های فرسوده مصوب در هنگام واگذاری واحدهای احداثی را به عنوان برخی از مشوق‌های در نظر گرفته شده برای متقاضیان مشارکت در این بافت‌ها برمی‌شمارد.

مدیر ساماندهی بافت‌های فرسوده و سکونت‌گاه‌های غیررسمی شهرداری معتقد است اولویت‌بخشی به بافت‌های فرسوده مصوب شهرها برای احداث مسکن اجتماعی، مسکن مهر، مسکن حمایتی، دولتی، استیجاری و ... یکی از اقداماتی است که برای تسریع روند بازسازی بافت‌های فرسوده باید انجام شود و خاطرنشان می‌کند: تحقق الزامات دولتی برای حمایت از نوسازی بافت‌های فرسوده، تخصیص ردیف بودجه مخصوص نوسازی این بافت‌ها به صورت مستقل در بودجه سالانه کشور، ایجاد مدیریت واحد شهری با مشارکت کلیه دستگاه‌های مدیریت شهری برای اتخاذ و اقدام واحد در این بافت‌ها، تخفیف و تقسیط حق تقدیمی آستان قدس رضوی و اداره کل اوقاف و امور خیریه برای متقاضیان رسمیت‌بخشی به قطعات ساخته شده در اراضی این موقوفات واقع در بافت‌های فرسوده، حمایت مالی و ارائه تسهیلات و تخفیفات ویژه برای انبوه‌سازان مسکن در بافت‌های فرسوده مصوب شهرها و تسهیل در روند صدور اسناد مالکیت متقاضیان ثبت‌نام‌کننده در سامانه ذیربط در اداره کل ثبت اسناد و املاک از دیگر اقداماتی است که در این زمینه باید انجام شود.

خاکپور: برای تسریع در روند نوسازی بافت‌های فرسوده باید بتوانیم از منابع مالی مختلف استفاده کنیم؛ اوراق مشارکت یکی از این منابع است که باید بتواند در زمینه تسریع در روند اجرای این پروژه‌ها مورد استفاده قرار گیرد و ارزش افزوده داشته باشد

■ **بخش خصوصی و بانک‌ها وارد شوند**

مدیر پژوهشکده امیرکبیر اظهار می‌کند: طولانی شدن روند پروژه‌های بازسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده به این دلیل است که این مسأله کهنه و طولانی است؛ به عبارت دیگر فرسوده شدن یک منطقه ظرف مدت یک یا دو سال صورت نمی‌گیرد بلکه این امر در طول سالیان طولانی اتفاق افتاده است.

دکتر محمدحسین پاپلی‌یزدی با بیان اینکه فرسوده شدن یک منطقه تنها به معنای کهنه شدن ساختمان‌ها نیست بلکه در این روند بافت اجتماعی منطقه نیز فرسوده می‌شود، خاطرنشان می‌کند: بحث اصلی در بافت‌های فرسوده نبود اعتبار و پیچیدگی مسائل اجتماعی است؛ یکی از راه‌های رفع کمبود اعتبار مشارکت بخش خصوصی است؛ انتظار می‌رود بانک‌ها و مؤسسات مالی با شهرداری مشارکت کنند و حقوق مردم به صورت نقدی یا غیرنقدی پرداخت شود و در این بافت‌ها ساخت‌وساز صورت گیرد. مساله را در دو بخش حقوقی و اجتماعی و کمبوداعتبار می‌بینیم.

استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی مشهد با اعتقاد بر اینکه باید برای بافت‌های فرسوده طرح‌های همزمان داشته باشیم، به دشوار بودن تملک اراضی در محدوده این بافت‌ها اشاره و تصریح می‌کند: اینگونه نیست که ساکنان این بافت‌ها ملک خود را به سادگی بفروشند و بروند؛ باید با مردم مذاکره کنیم و در جایی آپارتمان‌های قابل قبولی در حد اعتبار آن‌ها برای آنان بسازیم و از آن‌ها بخواهیم به این مناطق نقل مکان کنند؛ اقدامات مختلفی در مشهد در این زمینه انجام شده اما این امر به راحتی قابل انجام نیست زیرا قانون اجازه نمی‌دهد به مردم فشار وارد شود.

پاپلی‌یزدی بافت فرسوده مشهد را پیچیده‌ترین بافت فرسوده در کشور می‌داند و می‌افزاید: بخشی از این زمین‌ها متعلق به آستان قدس، اداره اوقاف، شهرداری و مردم است و این‌ها حقوقی دارند. وی با بیان اینکه روند بازسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده در مشهد طولانی شده اما اقدامات خوبی هم صورت گرفته است، تصریح می‌کند: مدیریت شهر مشهد در طول ۱۰ سال گذشته تلاش خود را انجام داده‌اند اما اعتبارات کافی نیست؛ باید شهرداری و معاونت اقتصادی بتواند زمینه سرمایه‌گذاری مشترک بین‌المللی، داخلی، اهالی و ... را فراهم کند.

استاد مدعو دانشگاه سوربن فرانسه در پاسخ به برخی انتقادات مبنی بر خروج بخشی از جمعیت ساکن از بافت‌های فرسوده، عنوان می‌کند: نمی‌توان نگاه مطلق‌گرایی داشت که بافت‌های فرسوده آباد شود و هیچ اتفاق بدی نیفتد؛ بخشی از جمعیت خواه یا ناخواه از منطقه خارج شده و جابه‌جا می‌شوند اما می‌توان بخشی از جمعیت را به صورت مشارکت در منطقه نگاه داشت؛ با تبدیل بافت فرسوده به یک بافت جدید و مدرن یک سری جابه‌جایی جمعیت اتفاق می‌افتد و در تمام دنیا هم به همین صورت است و این یک مکانیسم جهانی است اما باید آسیب‌ها را کاهش داد و راهکار این مسأله مذاکره با مردم است؛ سرمایه‌گذاران هم نباید خیلی طمع کرده و باید به مسائل اجتماعی نیز توجه کنند.

پاپلی‌یزدی در خصوص تعهدات دولت برای بازسازی بافت‌های فرسوده نیز می‌گوید: احیاء و بازسازی این بافت‌ها کار دولت نیست زیرا دولت اعتبار لازم را برای این کار ندارد. وی با تأکید بر اینکه باید بخش خصوصی و بانک‌ها به بازسازی بافت‌های فرسوده ورود پیدا کنند، خاطرنشان می‌کند: بانک‌ها برنامه منسجمی برای کمک به شهرداری‌ها و بافت‌های فرسوده ندارند؛ در حال حاضر بانک شهر اقدامات خوبی انجام می‌دهد و مدل بانک شهر می‌تواند برای چند بانک دیگر نیز اجرا شود. وی ادامه می‌دهد: بانک‌ها در حال حاضر به جای مشارکت در بافت‌های فرسوده برای اجرای پروژه‌ها، باغ‌ها را تخریب می‌کنند؛ برای مثال به جای اینکه مشهدمال در بلوار خیام احداث شود، می‌توانستند در بافت آبکوه این پروژه را بنا کنند؛ به جای سرمایه‌گذاری در بافت فرسوده آبکوه که نزدیک خیام است، این بنا را در باغ احداث کردند که آلودگی هم ایجاد کرده است. شهرداری نمی‌توانست مجوز مشهدمال را در زمین‌های آبکوه صادر کند؟ یا آستان قدس نمی‌توانست باغ خود را نگه دارد و سهم خود را از قلعه آبکوه بگیرد؟

مدیر پژوهشکده امیرکبیر با بیان اینکه دولت باید تسهیلات قانونی را فراهم کند، تصریح می‌کند: اگر دولت کارها را به مردم و شهرداری‌ها واگذار کند، روند کارها تسریع می‌شود؛ بزرگترین خدمت دولت در وضعیت فعلی کاهش تصدی‌گری و واگذاری اختیارات خود به مقامات محلی و مردم است.

پاپلی‌یزدی با انتقاد از افرادی که اقدامات انجام شده را نادیده می‌گیرند، عنوان می‌کند: افرادی که انتقاد می‌کنند به جای انتقاد کمی هم در ساخت‌وساز یا بهبود وضعیت اجتماعی کمک کنند. مقامات مربوطه خیلی هم بیکار نبوده‌اند؛ نباید گفت هیچ اقدامی انجام شده است؛ اقدامات خوبی انجام شده اما هنوز مشکلات عدیده‌ای وجود دارد که این مشکلات با همکاری شهرداری، آستان قدس، اداره اوقاف، مردم و سرمایه بخش خصوصی رفع خواهد شد.

نوروزی: مهم‌ترین مشکل در این بافت‌ها این است که مسئولان می‌خواهند در این زمینه کار را تجربه کنند و به همین دلیل تجربیات شکست‌خورده گذشته تکرار می‌شوند

■ **ضرورت مشارکت محلی**

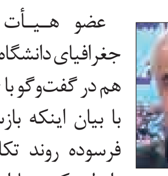

عضو هیـأت علمی گروه جغرافیای دانشگاه فردوسی مشهد هم در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با بیان اینکه بازسازی بافت‌های فرسوده روند تکاملی و طولانی را طی کرده تا از یک نگاه صرفا کالبدی به سمت توجه به مسائل اجتماعی و هویت محلی و بازپیرایی اجتماعی و فرهنگی روند تغییر یافته است، می‌گوید: به نظر می‌رسد رویکرد به بافت‌های فرسوده یک رویکرد اقتصادی، کالبدی، غیرمشارکتی و یک نگاه از بالا به پایین بوده و سرنوشت فعالیت‌ها و مشاغل و ساکنان این بافت‌ها خیلی برای مدیران و مسئولان مطرح نبوده است.

دکتر محمدرحیم رهنما با اشاره به اینکه این بافت‌ها ظرفیت توسعه بالایی دارد و می‌تواند ارزش افزوده بالایی ایجاد کند، خاطرنشان می‌کند: بر اساس اعداد و ارقام، سرمایه‌گذاری در این بافت‌ها نسبت به خارج از آن‌ها حدود ۳۰ درصد سودآوری بیشتری دارد؛ سیاست‌های جدید توسعه شهری به سمت توسعه درون شهر است و این بافت‌ها ظرفیت بسیاری برای این امر محسوب می‌شود.

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با بیان اینکه حدود ۷۰ هزار هکتار بافت فرسوده در ۲۵۰ شهر کشور شناسایی شده است، می‌گوید: بیش از ۱۰ میلیون نفر در این بافت‌های فرسوده و حاشیه‌ای ساکن هستند. وی سهم بودجه دولتی را برای احیای آن‌ها بسیار اندک می‌داند و تصریح می‌کند: بر اساس برنامه پنجم توسعه سالانه باید ۱۰ درصد این بافت‌های فرسوده احیاء شود که در صورت اجرا باید ظرف مدت ۱۰ سال تمام بافت‌های فرسوده احیاء می‌شد اما عملا این اتفاق نیفتاده است.

رهنما با اعتقاد بر اینکه پروژه‌های بازسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده باید به سمت مشارکت محلی برود، تأکید می‌کند: باید از توان ساکنان محلی برای احیای این بافت‌ها استفاده شود. وی ادامه می‌دهد: ضوابط این پروژه‌ها باید متناسب با شرایط فعلی و منعطف باشد؛ همچنین باید سیاست‌های تشویقی برای ترغیب شهروندان به مشارکت به کار گرفته شود؛ باید امنیت خاطر برای سرمایه‌گذاران تأمین شود تا در این پروژه‌ها مشارکت کنند.

■ **لزوم جذب سرمایه‌های خرد و کلان**

رئیس مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد نیز در این‌باره با بیان اینکه در کلان‌شهرها با بخش قابل‌توجهی از بافت‌های فرسوده به ویژه در مراکز شهر مواجه هستیم، می‌گوید: ضرورت مداخله در این بافت‌ها به منظور استفاده بهینه و حداکثری از ظرفیت‌های درون شهری احساس می‌شود و بر همین اساس به منظور نوسازی بافت‌های فرسوده شهری سیاست‌هایی در گذشته اتخاذ شده و برنامه‌هایی در دستور کار قرار گرفته است.

براتعلی خاکپور با اشاره به اینکه با بررسی پیشرفت فیزیکی این پروژه‌ها، کند بودن روند آن‌ها مشخص می‌شود، خاطرنشان می‌کند: فرآیند تملک اراضی در این بافت‌ها از یک طرف با مشکلات حقوقی و مالکیتی مواجه است و از طرف دیگر نارضایتی مالکان را در برخی موارد به دنبال دارد که این امر باعث کندی روند اجرای این پروژه‌ها شده است.

این عضو شورای شهر مشهد ادامه می‌دهد: اجرای این پروژه‌ها منابع مالی زیادی می‌طلبد که بخشی از این منابع توسط مدیریت شهری تأمین می‌شود و بخشی نیز به منابع دولتی برمی‌گردد که این امر نیز باعث کند شدن روند اجرای این پروژه‌ها می‌شود. وی معتقد است بی‌توجهی به مشارکت بخش خصوصی و شهروندان در زمینه تأمین منابع مالی از دیگر عواملی است که باعث کندی این پروژه‌ها شده است.

خاکپور با اعتقاد بر اینکه برای تسریع در روند نوسازی بافت‌های فرسوده باید بتوانیم از منابع مالی مختلف استفاده کنیم، اظهار می‌کند: اوراق مشارکت یکی از این منابع است که باید بتواند در زمینه تسریع در روند اجرای این پروژه‌ها مورد استفاده قرار گیرد و ارزش افزوده داشته باشد؛ سرعت بخشیدن به این پروژه‌ها جذب سرمایه‌های خرد و کلان را می‌طلبد.

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با اشاره به اینکه در گذشته تملک اراضی باعث خروج مالکان از این بافت‌های فرسوده می‌شد و در نتیجه هویت اجتماعی این بافت‌ها عملا از بین می‌رفت، تصریح می‌کند: برای کمک به حفظ هویت کالبدی باید بتوان صاحبان اراضی و ساکنان را به نوعی در منطقه نگه داشت؛ با مشارکت اهالی، هویت اجتماعی این بافت‌ها حفظ می‌شود؛ باید اعتمادسازی اجتماعی صورت گیرد و شهروندان از اراضی خود به عنوان سرمایه برای مشارکت در بازسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده استفاده کنند تا هم فضا و فیزیک و کالبد این بافت‌ها تغییر کند و هم بخشی از جمعیت ساکن در این فضا حفظ و ارتباطات و تعاملات اجتماعی تقویت شود.

خاکپور در خصوص اصولی بودن ساخت‌وسازهایی که در بافت‌های فرسوده صورت می‌گیرد، با بیان اینکه احداث بنا در این بافت‌ها بر اساس طرح‌های توسعه‌ای و فیزیکی مصوب است، عنوان می‌کند: کم‌توجهی به کیفیت ساخت‌وسازها واقعیتی است که به طور کلی در چند سال گذشته در تمام ساخت‌وسازهای شهری اتفاق افتاده است. متأسفانه در طول چند سال اخیر در ساخت‌وسازها به دلیل مسائلی که ریشه در مشکلات اقتصادی و منفعت‌طلبی سازندگان دارد، به کیفیت ساختمان‌ها توجهی نشده است و نظارت‌های دقیق و فنی اعمال نمی‌شود و در نتیجه باعث شده میزان آسیب‌پذیری بسیاری از ساختمان‌ها در برابر زلزله بالا باشد.

این عضو شورای شهر در خصوص ارائه مدل کارآمد و کاربردی برای بافت‌های فرسوده مشهد می‌گوید: اگر بخواهیم منافع شهروندان را در نظر بگیریم، می‌توان یک مدل ارائه کرد اما اگر بحث تسریع در روند نوسازی را داشته باشیم، می‌توان مدل دیگری را ارائه کرد؛ طبیعی است که باید مردم را به عنوان ذی‌نفعان در نظر گرفت و بر اساس این مسأله مدل مناسب را ارائه کرد؛ باید با مشارکت اجتماعی شهروندان و مدیریت شهری نسبت به اجرای پروژه در این بافت‌ها اقدام کنیم؛ باید اعتمادسازی عمومی به پروژه‌ها افزایش یابد تا مردم همکاری و همراهی کنند زیرا در غیر این صورت این پروژه‌ها با کندی پیش خواهد رفت.

■ **عمل نکردن دولت به تعهدات خود**

معاون معماری و شهرسازی شهردار مشهد با بیان اینکه حدود ۲۰۰۰ هکتار از بافت‌های فرسوده مشهد در کمیسیون‌های ماده پنج مصوب شده است، اظهار می‌کند: بخشی از بافت‌های فرسوده شهر هنوز مراحل تصویب را طی نکرده است و با در نظر گرفتن سه ویژگی ریزدانه بودن، نفوذناپذیر بودن و مستحکم نبودن برای بافت‌های فرسوده، حداقل حدود ۴۰۰۰ هکتار دیگر به این رقم اضافه شده و بافت‌های فرسوده مشهد در مجموع ۶۰۰۰ هزار هکتار از مساحت شهر را شامل می‌شوند که این بافت‌ها حدود یک میلیون نفر را در خود جای داده‌اند.

محمدرضا حسین‌نژاد علت طولانی شدن روند اجرای پروژه‌های نوسازی و بازسازی بافت‌های فرسوده شهر را عمل نکردن دولت به تعهدات خود می‌داند و خاطرنشان می‌کند: این امر باعث شده مردم نتوانند از انتفاع لازم در اخذ تسهیلات برخوردار شوند؛ همچنین اعتباراتی که برای بازگشایی برخی معابر این بافت‌ها لازم بوده در اختیار شهرداری‌ها قرار نگرفته است، در نتیجه شهرداری‌ها می‌خواهند با تراز صفر این پروژه‌ها را اجرا کنند و این مساله روند را کند کرده است.

معاون معماری و شهرسازی شهردار مشهد با بیان اینکه بافت‌های فرسوده علاوه بر اصلاح کالبد، مباحث امنیتی، اجتماعی، اشتغال و ... دارند، می‌گوید: اجرای پروژه‌های بازسازی و بهسازی آن‌ها نیازمند این است که اعتبارات چند سویی به دستگاه‌های اجرایی استان اختصاص یابد و متولی تنها شهرداری نیست. وی در خصوص مشارکت ساکنان بافت‌های فرسوده در این پروژه‌ها تصریح می‌کند: مشارکت مردم به عنوان یک اصل در اقدامات شهرداری وجود دارد چه در پروژه‌های سرمایه‌گذاری و چه در بافت‌های فرسوده زیرا اگر مشارکت مردم در تمام ابعاد نباشد تحقق‌پذیری طرح جامع ممکن نخواهد بود.

حسین‌نژاد به این نکته نیز اشاره می‌کند: با مذاکره با مردم سعی بر این است که مردم در احیای بافت مشارکت کنند و احساس کنند خروجی این موضوع به بهبود فضای سکونت آن‌ها کمک خواهد کرد؛ سعی کردیم ابعاد قطعات به گونه‌ای باشد که مردم توان خرید را داشته باشند و حرکت بولدوزری را برای خروج مردم نداشته باشیم. وی یادآور می‌شود: در برخی از پروژه‌های بافت‌های فرسوده از بخش خصوصی کمک گرفته‌ایم و این مسأله در دستور کار است.

■ **تکرار تجربیات شکست‌خورده گذشته و دوباره‌کاری‌ها**

شهردار اسبق مشهد ماهیت بازسازی بافت‌های فرسوده را به دلیل وجود مسائل اجتماعی کار سخت و زمان‌بری می‌داند و می‌گوید: مهم‌ترین مشکل در این بافت‌ها این است که مسئولان می‌خواهند در این زمینه کار را تجربه کنند و به همین دلیل تجربیات شکست‌خورده گذشته تکرار می‌شوند و انرژی زیادی صرف دوباره‌کاری‌ها و راهکارهای اشتباه می‌شود.

احمد نوروزی با بیان اینکه بازسازی بافت‌های فرسوده کار جمعی است که باید به لحاظ قانونی، حقوقی، مالی و ... پشتیبانی شود، خاطرنشان می‌کند: نیازمند عزم ملی هستیم که این عزم باید در تمام دستگاه‌های اجرایی ایجاد شود. وی ادامه می‌دهد: بازسازی بافت فرسوده پیچیده است که باید شناخت کافی از پیچیدگی‌های آن کسب و با مشارکت مردم این پروژه‌ها اجرا شود اما در عمل مشارکت مردم صورت نمی‌گیرد. وی با اشاره به مقاومت برخی افراد در مقابل نوسازی و زیاده‌خواهی آن‌ها، تصریح می‌کند: برای اعمال قانون این افراد زمان زیادی صرف می‌شود که این مساله باعث تأخیر و کندی روند اجرای این پروژه‌ها می‌شود.

مجری پروژه‌های بزرگ نوسازی بافت‌های فرسوده در شهرهای شرق کشور با اعتقاد بر اینکه تأمین منابع در این بافت‌ها بحث ثانویه کار است، تأکید می‌کند: اگر ساختار، مدیریت و برنامه‌ریزی درستی داشته باشیم و مکانیسم‌های اجرایی و مشارکت را تعریف کنیم، می‌توانیم انتظار داشته باشیم مشکلات با حضور مردم رفع شود.

حسین نژاد: اجرای پروژه‌های بازسازی و بهسازی آن‌ها نیازمند این است که اعتبارات چند سویی به دستگاه‌های اجرایی استان اختصاص یابد و متولی تنها شهرداری نیست

مدیرعامل شرکت عمران و مسکن‌سازان شرق با تأکید بر اینکه باور مشارکت مردم در مسئولان اندک است، می‌گوید: در عمل باید مکانیسم‌های مشارکت مردم تعریف شود؛ باید اعتماد مردم جلب شود اما این امر با حرف میسر نیست بلکه باید با عمل همراه باشد؛ مردم باید از جزئیات مطلع باشند و به این طریق اعتماد آن‌ها جلب شود.

ضرورت رفع تنگناهای قانونی و مالی در بافت‌های فرسوده

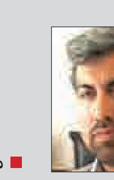

■ **محمدعلی منصوری***

استراتژی‌ها و راهبردها، اهداف و منابع تأمین اعتبار اجرایی از مهم‌ترین بخش‌های هر طرح محسوب می‌شود. ارزیابی‌های رسمی و غیررسمی و نتایج عینی طرح‌هایی که در بافت‌های فرسوده مشهد به مرحله اجرا رسیده‌اند حاکی از این است که بخش زیادی از آن‌ها به صورت کامل به بهره‌برداری نرسیده یا در رسیدن به اهداف موفق نبوده‌اند. از مهم‌ترین دلایل عقیم ماندن یا انحراف این طرح‌ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) اهداف تعیین‌شده با شرایط بومی، فرهنگی و ساختار شهر یا منطقه محل اجرا تطابق نداشته است.

۲) در برنامه‌ریزی‌های طرح، منابع پایدار مناسب برای اجرا و بهره‌برداری طرح پیش‌بینی نشده است. معمولا بسیاری از این طرح‌ها تاکنون با تکیه بر اعتبارات و تسهیلات دولتی برنامه‌ریزی شده لذا با توجه به نوسانات زیادی که در نظام بودجه ملی دهه‌های گذشته شاهد بودیم، موجبات شکست طرح‌ها فراهم شده است.

۳) با توجه به اینکه هدف‌گذاری طرح‌های نوسازی صرفا مبتنی بر اقتصاد بازار و سودآوری بوده، فراز و نشیب‌های اقتصادی کشور و عدم تحقق درصد سود پیش‌بینی شده یکی از دلایل تعطیلی یا کند شدن بسیاری از این طرح‌ها بوده است.

۴) تاکنون نبود هماهنگی لازم بین دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی یا مؤثر در این فرآیند، به ویژه شهرداری‌ها با دستگاه‌های دولتی مرتبط، موجبات اجرا نشدن مناسب این‌گونه طرح‌ها را فراهم کرده است یا اینکه بسیاری از دستگاه‌ها به وظایف خودشان دراین زمینه آشنایی کافی نداشته یا اینکه عملا مشارکت نمی‌کرده‌اند.

۵) امکان ورود به عرصه اجرایی این پروژه‌ها برای نهادها و شرکت‌های خاص باعث محدودیت ورود همه سرمایه‌گذاران و انبوه‌سازان توانمند شده است.

تشریح اجرای طرح‌های بازسازی و نوسازی نیاز به انجام اقدامات چندسطحی و همه‌جانبه دارد:

در وهله اول در سطح ملی و کشوری باید دولت با تغییر در سیاست‌های گذشته اقدام به تسهیل‌گری و رفع تنگناهای قانونی، مالی و تسهیلاتی کرده و با تدوین و ابلاغ قوانین و دستورالعمل‌های کارآمد زمینه جذب سرمایه‌گذاران، ساکنان و بخش خصوصی را فراهم آورد. در کنار این اقدامات تدوین و اعمال سازوکارهای کارآمد نظارتی و پیگیری تحقق این طرح‌ها سلامت این عرصه را تضمین کند.

علاوه بر آن تصویب و تثبیت ردیف ویژه و تخصصی اعتباری در برنامه‌های کشور از مهم‌ترین الزامات این بخش است.

در وهله دوم سطح استانی باید با کوتاه‌سازی و شفاف کردن فرآیندهای اداری طرح‌هایی را تهیه یا تائید کند که روش‌ها، اهداف و منابع مالی مشخص، قابل تحقق و مبتنی بر شرایط فرهنگی، اجتماعی، کالبدی و کارکردی شهر یا محله خاص باشد. از سوی دیگر تدوین و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در قالب این طرح‌ها در سطح شهرها ابزاری بسیار کارآمد و پویا خواهد بود.

ایجاد هماهنگی و الزام دستگاه‌های دخیل در اجرای طرح‌ها برای همکاری و تسهیل‌گری از مقوله‌های بسیار مهم این عرصه است که باید مورد توجه متولیان استانی قرار گیرد. علاوه بر این پیش‌بینی سهم مناسبی از منابع مالی استان جهت این بخش ضروری است. متأسفانه از طرف مدیران برنامه و بودجه استان چند سال گذشته حتی یک ریال اعتبار برای پروژه‌های توانمندسازی مصوب ستاد بازآفرینی استان تخصیص نیافته است.

در وهله سوم در سطح شهرستانی و محلی، دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی همچون شهرداری‌ها باید با توجه به وظایف ذاتی خود به فراهم آوردن بستر اجرایی برنامه‌ها و سیاست‌های بازآفرینی اقدام کنند.

همچنین برای حفظ جمعیت موجود در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری باید در زمان انتخاب راهبرد مداخله، دقت عمل بیشتری اعمال کرد. معمولا طرح‌هایی که با هدف و راهبرد بهسازی، احیاء و ارتقاء پهنه‌های هدف تهیه می‌شوند، در حفظ جمعیت اصلی بافت موفق هستند اما در مقابل، طرح‌هایی که با محوریت تخریب و نوسازی تهیه و اجرایی شوند، غالبا توفیق زیادی در این زمینه عاید مسئولان نمی‌کنند.

توجه به نقش ساکنان در فرآیند تهیه و اجرای طرح‌های ساماندهی و بازآفرینی قطعا به ایجاد حس تعلق خاطر ساکنان و ماندگاری بیشتر آن‌ها کمک خواهد کرد به ویژه در طراحی جدید بافت باید به تثبیت عناصر عمومی که در بردارنده هویت و هم‌گرایی اجتماعی و فرهنگی ساکنان است، توجه ویژه‌ای شود. توانمندسازی اقتصادی ساکنان که منجر به اجرای طرح‌های ساماندهی خرد توسط خود آن‌ها شود، روش بسیار نتیجه‌بخشی در این رابطه است.

بهترین روش برای تأمین منابع مالی پروژه‌ها به ترتیب اولویت و اهمیت عبارتند از:

۱-ایجاد و در اختیار قرار گرفتن صندوق‌های سرمایه‌گذاری ویژه محلات و تجمیع سرمایه‌های دولتی، عمومی و خصوصی
۲-جذب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی
۳-پرداخت تسهیلات بانکی کم‌بهره
۴-هدایت سرمایه‌های سمن‌ها
۵-تسهیلات بانک جهانی ۶-فروش اوراق قرضه

و مهم‌ترین روش پایدار در تأمین منابع مالی اجرای طرح‌های بهسازی و بازآفرینی، تجمیع و هدایت سرمایه‌های هر چند اندک ساکنان است که بعد از اجرای طرح‌های توانمندسازی اقتصادی و فرهنگی آن‌ها امکان‌پذیر خواهد بود.

ارزیابی ساخت‌وسازهای انجام شده در طرح‌های نوسازی باید با معیارها و شاخص‌های متعددی از جمله رعایت مباحث فرهنگی و اجتماعی محل در طراحی و اجرای آن‌ها و تطابق هزینه ساخت با شرایط اقتصادی ساکنان و ... انجام گیرد. در مجموع ساخت‌وسازها در بعد فنی و رعایت مقررات ملی ساختمان قابل قبول هستند اما از نظر شاخص‌های تطابق با ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی و هویتی شهر ضعیف هستند و درصد زیادی از آن‌ها بدون توجه به اصول فرهنگی و اجتماعی و گاه اقلیمی شهرها طراحی و اجرا می‌شوند.

با توجه به ویژگی‌های منحصر به فردی که هر یک از محلات فرسوده و حتی سکونتگاه‌های غیررسمی شهر مشهد دارند که آن‌ها را از سایر محلات متمایز می‌کند، امکان تدوین و تعمیم یک مدل یا الگوی خاص بهسازی و بازسازی برای همه آن‌ها مقدور و عقلانی نیست. باید با شناخت کامل از ویژگی‌های کالبدی، کارکردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر محله برنامه خاص تهیه، تدوین و اجرا کرد. شرایط برخورداری از عناصر باارزش تاریخی، فرهنگی، بصری نیز تا حد زیادی تعیین‌کننده نوع مداخله و راهبرد خواهد بود.

***رئیس اداره عمران و بهسازی اداره کل راه و شهرسازی خراسان رضوی**

خبر

وزیر بهداشت در مشهد:

ایران با وجود تحریم‌های ۳۰ ساله رتبه ۱۷ علمی جهان را دارد

ایرنا- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: در سایه بیش از ۳۰ سال تحریم هم‌اکنون جمهوری اسلامی رتبه ۱۷ علمی در جهان را دارد و این حاصل تلاش دانشمندان و اساتید کشور است.

سیدحسن قاضی‌زاده هاشمی در هشتمین کنگره پزشکان مسلمان که در تالار ابن‌سینای مشهد برگزار شد، اظهار کرد: این موقعیت در حالی رقم خورده که بسیاری از مجلات و انتشارات علمی دنیا به واسطه تحریم‌ها اجازه چاپ مقالات علمی و نتیجه دستاوردهای محققان و اساتید برجسته را ندارند.وزیر بهداشت با اشاره به اینکه یکی از وعده‌های مهم دکتر روحانی توجه به حوزه بهداشت و درمان بوده است، خاطرنشان کرد: خوشبختانه در این زمینه تاکنون موفق عمل شده به طوری که در حال حاضر بهداشت و درمان به مبحث اولویت‌دار دولت بدل شده است و امروز با افتخار می‌توانیم بگوییم که همه ایرانیان زیرپوشش بیمه قرار گرفته‌اند.

قاضی‌زاده هاشمی با بیان اینکه در دولت یازدهم بالغ بر ۱۰ میلیون نفر بیمه شده‌اند، تصریح کرد: در ۵۷۵ بیمارستان دولتی خدمات با کمک هزینه و پرداخت سهم دولت ارائه می‌شود.وزیر بهداشت با اشاره به پیشرفت‌های پزشکی در ایران در زمینه نانو، سل‌تراپی، بازسازی سلول‌های انسانی و علوم شناختی عنوان کرد: افتخار داریم بگوییم تنها مرکز پیوند کبد کشور در شیراز، انجام بالاترین میزان پیوند یعنی بیش از ۶۰۰ پیوند را به نام خود ثبت کرده است.

قاضی‌زاده هاشمی از پیوند قلب، روده و پانکراس به عنوان دیگر اعمال جراحی پیوند در ایران نام برد و اظهار کرد: در حال حاضر پیوند مغز استخوان در کشورمان ۲۵ سال سابقه دارد.

وزیر بهداشت ادامه داد: امروز به سمت فناوری و خلق ثروت در حوزه علم پزشکی حرکت می‌کنیم و می‌توانیم بگوییم نه تنها دیگر اعزام بیمار به خارج از کشور نداریم بلکه با تربیت نیروی تحصیل‌کرده حتی در زمینه گردشگری سلامت نیز موفقیت‌های روبه‌رشدی حاصل شده است.

قاضی‌زاده هاشمی با بیان اینکه دانشگاه به فرموده امام راحل منشاء همه تحولات است، خاطرنشان کرد: مسلمانان هم با کسب علم می‌توانند قوی باشند و به پیشرفت‌های متعدد دست یابند.

وزیر بهداشت با بیان اینکه همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی تنها پنج دانشکده پزشکی در کشور فعالیت داشت، تصریح کرد: این تعداد امروز به ۹۱ دانشکده رسیده و بالغ بر ۵۰ دانشگاه علوم پزشکی در کشور فعالیت دارد.

خبر

معاون میراث فرهنگی خراسان رضوی اعلام کرد:

اولویت ثبت ملی ۴۰ محوطه تاریخی در خراسان رضوی

ایرنا- معاون میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی گفت: با توجه به اهمیت تپه‌ها و محوطه‌های تاریخی به عنوان هویت ماندگار خراسان رضوی، ثبت این آثار ارزشمند در فهرست آثار ملی از اولویت‌های کاری است.

محمد رکنی افزود: به همین منظور تهیه پرونده پیشنهاد ثبت ملی ۴۲ محوطه و تپه تاریخی این استان برای ارائه به سازمان مرکزی آغاز شده است. وی گفت: در نخستین فصل ثبت این تپه‌ها و محوطه‌ها با توجه به در نظر گرفتن وضعیت اثر، مشکلات حقوقی و مالکیتی و نیز در خطر بودن محوطه‌ها، تعداد ۴۰ اثر جهت ثبت در فهرست ملی انتخاب شده‌اند.

معاون میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی افزود: این آثار در شهرستان‌های سرخس شامل ۱۲ اثر، در مشهد ۱۱ اثر، در شهرستان فیروزه سه اثر، در چناران شش اثر و نیز در شهرستان‌های قوچان، بجستان و فریمان هر کدام دو اثر واقع است. وی ادامه داد: همچنین هر یک از شهرستان‌های نیشابور، مه‌ولات، بردسکن و خواف یک اثر تاریخی در این فهرست دارند.

رکنی گفت: تدوین پرونده این آثار به زودی به پایان می‌رسد و با ارسال آن به اداره کل ثبت آثار ملی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و سپس موافقت شورای سیاست‌گذاری ثبت، پس از بررسی این آثار به مجموع آثار ملی خراسان رضوی افزوده می‌شوند.

وی افزود: از این میان قنات قصبه گناباد در مرحله نزدیکتری به ثبت جهانی قرار دارد و اقدامات و پرونده‌های کامل پیشنهادی آن تکمیل و در حال بررسی نهایی جهت معرفی به سازمان یونسکو است.

طی سال‌های ۱۳۱۰ تا ۱۳۹۳ تعداد ۱۴۹۸ اثر تاریخی، فرهنگی و معنوی خراسان رضوی در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده که از این تعداد ۹۳۰ اثر بنای تاریخی، ۳۳۵ تپه، ۱۳۶ محوطه تاریخی، ۶۱ میراث معنوی(ناملموس)، ۲۸ مورد مکان رویداد انقلاب اسلامی، دو اثر منقول و شش اثر طبیعی است.

برگزاری کشتی با چوخه هر هفته در آرامگاه فردوسی

دنیای اقتصاد- مدیر مجموعه فرهنگی-تاریخی توس از برگزاری مراسم کشتی با چوخه در پردیس آرامگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی و با حضور ورزشکاران، علاقه‌مندان و پیشکسوتان این ورزش سنتی ایرانی خبر داد.

علی اصغر پاکدل افزود: این مراسم پنج شنبه هر هفته در بولوار پردیس آرامگاه فردوسی برگزار می‌گردد و از دو هفته پیش آغاز شده و در هفته‌های آینده نیز ادامه خواهد داشت.

وی با بیان اینکه این مراسم زیبا و سنتی به همت اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی و با مشارکت و همکاری اداره ورزش و جوانان، کمیته کشتی‌های سنتی هیأت کشتی استان و شهرداری منطقه ۱۲ برگزار می‌گردد، افزود: این مراسم ورزشی زیبا مورداستقبال اهالی توس و گردشگران و بازدیدکنندگان از آرامگاه فردوسی قرار گرفته است.

پاکدل یادآور شد: مراسم کشتی با چوخه هر هفته پنج شنبه‌ها از ساعت ۱۷ الی ۱۹ در گود کشتی با چوخه در بولوار پردیس آرامگاه فردوسی برگزار می‌گردد. وی خاطر نشان کرد: این مراسم با هدف ایجاد شور و نشاط بین ساکنان منطقه توس و گردشگران و نیز حراست و حفاظت از این ورزش سنتی برگزار می‌گردد.

کشتی با چوخه یکی از معروف‌ترین ورزش‌های محلی است که در منطقه خراسان رایج است و طرفداران بسیار زیادی دارد.

جواد اسحاقیان، منتقد و نویسنده خراسانی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» مطرح کرد:

نظریه ادبی؛ سکان‌دار کشتی ادبیات

امروزه تقریبا یک قرن از عمر خلق و تدوین این نظریه‌ها می‌گذرد اما متأسفانه در کشور ما هنوز این نظریه‌ها، جای خود را در خوانش متن باز نکرده‌اند

دنیای اقتصاد، ضحی زردکانلو- اهمیت توجه به نقد ادبی و بررسی و تحقیق در مورد یک اثر ادبی ما را برآن داشت تا با یکی از برجسته‌ترین و فعال‌ترین منتقدان کشور که خود علاوه بر نقادی، تجربه نوشتن مقاله و داستان در زمینه‌های ادبی و اقتصادی را نیز در کارنامه دارد مصاحبه کنیم. «جواد اسحاقیان» مدرس بازنشسته دانشگاه‌های فردوسی و آزاد مشهد است که به تازگی کتابی تحت عنوان «داستان شناخت ایران» منتشر کرده است، که در ادامه گفت‌وگوی ما با او را خواهید خواند.

در خصوص چهار جلد کتابی که به تازگی با عنوان «داستان شناخت ایران» از شما منتشر شده و جایگاه نقد نو برایمان بگویید.

در مورد این چهار عنوان کتاب ، آقای «فتح الله بی‌نیاز» داستان نویس و منتقد ادبیات داستانی، به‌عنوان نمونه درخوانش و نقد رمان«سووشون» یک بار آن را بر پایه «نظریه پساستعماری» و یک بار بر اساس«خوانش فمینیستی»، یک دفعه بر پایه «تقابل‌های دوگانه» و نگاه ساختاری مورد مطالعه قرار داده‌ام و یک بار بر اساس«سیاق‌های کلامی تـودوروف» مورد نقد قرار داده‌ام. **این گونه خوانش، نه تنها باعث می‌شود منتقد از هرگونه جانبداری و موضعگیری شخصی و فردی و سلیقه‌ای دور شود، بلکه به خوانش و نقد ، جنبه‌ای علمی بدهد،** زیرا نظریه‌های انتقادی و ادبی، امتحان خود را در زمینه کارآیی خوانش متن یا اثر ادبی، داده‌اند و دوم این که، خواننده با آشنایی با نظریه‌های ادبی معاصر، خودش هم بهتر می‌تواند به نقد و خوانش متن بپردازد.

انتخاب «رویکرد ادبی» به نویسنده کمک می‌کند تا اثر ادبی را بر پایه نظریه‌هایی بررسی کند که منتقدان ادبی برجسته جهان پیشرفته برای بررسی و نقد یک اثر ادبی برمی‌گزینند

به‌طور کلی ، اهمیت نقد و شناخت نظریه‌های ادبی برای نقد و بررسی اثر ادبی و هنری چیست ؟

من کتابی با عنوان «بوطیقای نو یا نقد و نظریه ادبی معاصر» نوشته‌ام و در آن بیش از پنجاه رویکرد ادبی جدید را مورد بررسی قرار داده، هنجارهای چیره بر آن را توضیح و هر یک از این رویکردها را در یک داستان کوتاه یا رمان در ادبیات داستانی ایران و جهان مورد بررسی قرار داده‌ام و شما می‌توانید بخش قابل‌اعتنایی از آن‌ها را در سایت ادبی، هنری و فرهنگی « ماندگار» مطالعه کنید. **«نظریه ادبی» مانند سکّان برای هدایت کشتی است . همان گونه که سکاندار به یاری سکان می‌تواند کشتی را در دریا هدایت کند، منتقد هم بر پایه «نظریه انتقادی و ادبی» می‌تواند به خواننده کمک کند تا متنی را به دور از هر گونه پیشداوری و سلیقه فردی یا ذوق حاکم بر زمانه مورد بررسی قرار دهد.** امروزه تقریبا یک قرن از عمر خلق و تدوین این نظریه‌ها می‌گذرد اما متأسفانه در کشور ما هنوز این نظریه‌ها، جای خود را در خوانش متن باز نکرده‌اند. درک و شناخت این نظریه‌ها، چندان هم ساده نیست و به دقت، هوشیاری، پشتکار و خلاقیت نیاز دارد. کاربست عملی این نظریه‌ها در یک متن معین، از آن هم دشوارتر است. **خوشبختانه این گونه رویکرد به متون ادبی و داستانی، به تازگی در ادبیات داستانی ما مورد استقبال قرار گرفته** و من در منابع اینترنتی، شمار زیادی از مقالاتی را دیده‌ام که بر پایه نظریه‌های ادبی نوشته شده‌اند و شمار منتقدان ایرانی آن‌ها در کشورهای اروپایی و آمریکا به مراتب بیش از کشور ماست.

جایگاه ادبیات ما (نظم و نثر) در حوزه نقد ادبی چگونه است؟

نظریه‌های انتقادی و ادبی از دهه‌های بیست و سی میلادی در اروپا و آمریکا پدید آمده‌اند و پیشینه‌ای درازمدت دارند. این‌گونه رویکردهای ادبی و هنری، در جوامعی به وجود آمده‌اند که دست کم ۳۰۰ سال مدرنیته را پشت سر نهاده‌اند؛ یعنی پیشرفت‌های علمی و فن‌آوری و رشد بورژوازی از ۳۰۰ سال پیش تا کنون، یک رشته دستاوردهای نظری با خود آورده که در جوامع پس افتاده‌تر اجتماعی ـ اقتصادی وجود نداشته است. عصر مشروطه‌خواهی در ایران، آغاز دوره «مدرنیته» در ایران بوده است اما همان پس افتادگی اجتماعی ـ اقتصادی، مانع از این شده که مدرنیته روندی مستمر را طی کند. رشد «بورژوازی ملی» نیز در کشور ما بسیار کوتاه‌مدت بوده و به این دلیل، جامعه ما به اعتبار مدرنیته بسیار عقب‌افتاده است و طبعا علوم انسانی و از جمله « نقد و نظریه ادبی» هم بسیار پس افتاده است. منتقدانی مانند عبدالعلی دستغیب و رضا براهنی که از جمله منتقدان برجسته و پرکار در دهه‌های چهل و پنجاه بوده‌اند، هیچ تصوری از این رویکردهای ادبی نداشته‌اند و به همین دلیل، یا به توضیح و تفسیر متن داستان و دیدگاه نویسنده می‌پرداخته، یا به نکوهش یا ستایش صاحب اثر ادبی مبادرت می‌ورزیده‌اند اما خود اثر ادبی مورد خوانش قرار نمی‌گرفته است. کافی است به آثاری مانند «طلا در مس» و «قصه نویسی» آقای براهنی مراجعه کنید تا دریابید نقد ادبی چه سطح نازلی دارد! پس این مهم نیست که در سطح جهانی «نقد و نظریه ادبی معاصر» تا چه اندازه پیشرفت داشته است. مهم این است که دریابید چرا رویکردهای ادبی نو هنوز در ایران مورد بهره‌جویی قرار نگرفته است. تنها از ۲۰ سال پیش به این طرف است که نظریه‌های ادبی معاصر غرب در ایران معرفی شده اما موانع بازدارنده هم کار خود را می‌کنند. با این همه، توازن نیروها به تدریج دارد به سود نیروهای پیشرو حرکت می‌کند و نقد و نظریه ادبی معاصر جایگاه واقعی خود را در نقد و بررسی متون پیدا می‌کند.

موضوع مقاله‌های خود را بر چه اساسی انتخاب می‌کنید ؟ کدام فاکتورهای یک اثر، باعث می‌شود تا شما به موشکافی و نقادی آن بپردازید؟

داستان نویسی به سبک مدرن با اندکی مسامحه تقریبا با «جمال‌زاده» آغاز می‌شود و او تقریبا نخستین گونه‌های داستان کوتاه فارسی را در «یکی بود، یکی نبود» منتشر کرده است. «هدایت»، «چوبک»، «بزرگ‌علوی» از جمله کسانی بوده‌اند که به شناخت بیش تر ما از نوع ادبی و تجربیات هنری خود کمک کرده‌اند و درباره هریک از اینان نیز کتاب‌هایی نوشته‌ام . مجموعه این کتاب‌ها به ۲۶ جلد رسیده که یک بار پنج و بار دیگر چهار جلد از آن انتشار یافته و بقیه در دست ناشران است. من با توجه به شناختی که از نویسندگان معاصر از جمال‌زاده تا کنون به دست آورده‌ام، کوشیدم میان ادبیات داستانی معاصر ایران با ادبیات داستانی کلاسیک کشور خود، پیوندهایی بیابم.

به این دلیل کتاب‌هایی با عناوین «با بوطیقای نو در هزار و یک شب» و «با بوطیقای نو در داراب نامه طورسوسی »،«با بوطیقای نو در امیر ارسلان» نوشته‌ام که می‌توانید در سایت‌های «مرور»، « خراسون دات کام » و « گردون آکادمیک » مطالعه کنید. این آثار بیشتر از نوع ادبی «قصه» هستند و من می‌کوشم میان نوع ادبی این قصه‌ها و انواع ادبی «رمان» مدرن به دنبال حلقه‌های مفقوده‌ای باشم که ادبیات داستانی پیش از مشروطیت را با ادبیات مشروطیت تا سال ۱۳۰۱ پیوند می‌دهد؛ مثلا من با نوشتن کتاب «با بوطیقای نو در امیر ارسلان » نوشته « نقیب‌الممالک شیرازی» دریافتم که اولا این رمان، استعاری و نمادین است و تنها قصه‌ای به سبک و سیاق قصه‌های کلاسیک نیست، بلکه نخستین کوشش برای نزدیک شدن «قصه» به «رمانس » و تا اندازه‌ای هم «رمان» است. با نوشتن کتاب «با بوطیقای نو در شمس و طغرا» نوشته محمد باقرمیرزا خسروی دریافتم که این اثر، کوششی برای برقراری پیوند میان رمانس و رمان در دو سال پس از انقلاب مشروطیت است. اکنون در حال نوشتن کتاب «با بوطیقای نو در تهران مخوف و یادگار یک شب» نوشته مرتضی مشفق کاظمی هستم که نخستین بار در سال ۱۳۰۱ در روزنامه «ستاره ایران» انتشار یافته و نخستین رمان به معنی واقعی اصطلاح در تاریخ ادبیات داستانی ماست. در زمینه ادبیات داستانی مشروطیت، متأسفانه هیچ کاری نشده و ما با یک رشته از چاله‌ها و حفره‌های خالی آگاهی مواجهیم و جالب‌تر از همه این که ، تحول به معنی واقعی کلمه در ادبیات داستانی ما از دوره مشروطه به بعد، متأثر از ادبیات داستانی فرانسه و سپس انگلستان است؛ مثلا سه کتابی که از آن‌ها نام بردم (امیر ارسلان ، شمس و طغرا ، تهران مخوف و یادگار یک شب) همگی زیر تأثیر آثار « دوما » یعنی کنت مونت کریستو نوشته شده‌اند؛ یعنی آنچه از مدرنیته و مدرنیسم در این سه اثر هست، مدیون آثار دوما و موریر انگلیسی است.

تفاوت گرایش نویسنده و منتقد در چیست؟ در نقد یک اثر ادبی، شناخت خالق اثر چه قدر اهمیت دارد؟

زنده یاد دکتر «عبدالحسین زرکوب» نویسنده را به طبیعت تشبیه می‌کند که خالق همه جمادات و گیاهان و حیوانات است و همان‌گونه که زیست‌شناس می‌کوشد طبیعت را بشناسد و به یاری زیست‌شناسی، قوانین حاکم بر طبیعت را کشف کند، منتقد هم می‌کوشد مخلوق نویسنده را بشناسد و مورد ارزیابی، داوری، تحلیل و تفسیر قرار دهد و نیک و بد و زشت و زیبای آن را معرفی کند. همان‌گونه که طبیعت حق ندارد زیست‌شناس را از شناخت قوانین خود باز دارد و سرزنش کند، نویسنده هم حق ندارد منتقد را به خاطر ارزیابی اثر هنری خود سرزنش کند و بگوید اگر تو می‌توانی، خود اثری هنری خلق کن. گذشته از این، آنچه را منتقد می‌داند، نویسنده هرگز نمی‌داند، زیرا خوانش و عمل نقد نوعی تجربه است که تنها منتقد به آن دست یافته است. او باید هنجارهای ناظر بر روند خوانش را بداند و با تطبیق خلاق این تجارب بر اثر هنری، به داوری و خوانش آن بپردازد. امروزه کسانی مانند «رولان بارت» و « میشل فوکو» دیگر اعتنایی به نویسنده و نیّات او در نوشتن ندارند و آشکارا از مرگ مؤلف و مؤلف چیست؟ یاد می‌کنند. البته باید توجه داشت که مقصود این دو از بی‌اعتنایی به مؤلف و نیّت او در نوشتن، این نیست که نویسنده دیگر ارزش و اعتباری ندارد، بلکه آن دو به ذهنیتی اعتنا دارند که به منتقد تعلق دارد. آنان عمل نقد و روند خوانش را چیزی در همان سطح خلق اثر هنری و حتی برتر از آن می‌دانند، زیرا منتقد در مورد اثر ادبی، به نکاتی می‌پردازد که نویسنده به ذهنش هم خطور

من در خوانش داستان نویسنده در وهله اول، تنها به «متن» نظر دارم، نه به زندگی‌نامه نویسنده یا آنچه خود و دیگران در باره اثرش نوشته‌اند

نمی‌کرده و به ظرایف و دقایقی می‌پردازد که روح نویسنده هم از آن‌ها خبر نداشته است. نقد دقیق یک اثر (نه ستایش و نکوهش اثر و صاحب اثر) هم می‌تواند باعث شناخت بیشتر و بهتر اثر ادبی شود و هم نویسنده را بهتر معرفی کند یا برعکس، اثر و صاحب اثر را از چشم خواننده بیندازد. یکی از دلایلی که باعث می‌شود برخی نویسندگان از نظر ارزش هنری آثارشان ارتقا نیابند، این است که یا نقد ادبی چنان که باید و شاید، جایگاه شایسته خود را نیافته است، یا نویسندگان به طور جدی به نقد و نظریه ادبی بی‌اعتنایند. برخی از نویسندگان ما منتقدانی را دوست دارند و صاحب نظر می‌شناسند که از اثر آنان تعریف و تمجید کنند. علت این امر، این است که در جامعه ما ـ که هنوز هم دوران مدرنیته خود را تجربه نکرده است ـ اندیشه انتقادی، جایگاه شایسته خود را پیدا نکرده است.

درباره کتاب «موانع رشد اقتصادی جهان سوم » که در سال ۵۶ به چاپ رسانده‌اید، بگویید. آیا باز هم در این حوزه، نگارشی داشته‌اید؟

من در سال‌های پیش از انقلاب ، علاقه خاصی به اقتصاد سیاسی، جامعه‌شناسی و تاریخ داشتم و کتاب‌های بسیاری در این زمینه می‌خواندم و گاه از انگلیسی به فارسی ترجمه می‌کردم . کتاب «موانع رشد اقتصادی جهان سوم» یکی از کتاب‌هایی بود که من با استفاده از منابع انگلیسی نوشته بودم و با نام مستعار «ج .ا. دانایی» در « انتشارات فرزانه » در تهران به چاپ رسانده بودم. کتاب دیگرم در این زمینه «رخساره‌هایی از سرمایه‌داری و جهان آزاد » نام داشت که دو سال بعد در « انتشارات رازی » مشهد انتشار یافت و ترجمه چند مقاله در زمینه سرمایه‌داری، امپریالیسم اروپا و آمریکا و نقض حقوق بشر بود که باز با همان نام مستعار انتشار یافته بود، اما با تغییر اوضاع اجتماعی ـ سیاسی، آثارم جهت‌گیری ادبی پیدا کرد و از عوالم سیاست و اقتصاد دور و به رشته اصلی خود نزدیک شدم.

سینما و تئاتر

به زودی در مشهد انجام می شود:

برگزاری کارگاه تخصصی سینما با حضور موتمن و حمیدیان

دنیای اقتصاد-گروه هنری آپ دومین کارگاه تخصصی هنر را در مشهد برگزار می‌کند.

پیش تر نیز این گروه هنری در خرداد ماه اقدام به برگزاری کارگاه کارگردانی با حضور شهرام مکری کارگردان فیلم ماهی و گربه نمود که مورد استقبال کم‌نظیر هنردوستان مشهدی قرار گرفت. این گروه در نظر دارد تا دومین کارگاه تخصصی هنر را با محوریت بازیگری و کارگردانی با حضور بابک حمیدیان و فرزاد موتمن برگزار کند. این کارگاه سه روزه خواهد بود و در تاریخ ۱۴ الی ۱۶ مردادماه برگزار خواهد شد.

«بیوه‌های غمگین سالار جنگ» از ۲۱ مرداد ماه در مشهد

ایسنا- نمایش «بیوه‌های غمگین سالار جنگ» توسط گروه تئاتر پارکینگ ۲۱ ، ۲۲ و ۲۳ مرداد ماه در تئاتر شهر، به روی صحنه می‌رود.

شهاب‌الدین حسین‌پور با بیان این مطلب اظهار کرد: این تئاتر مجوزهای لازم را از سوی اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز انجمن هنرهای نمایشی خراسان رضوی دریافت کرده‌است و در زمان‌های اعلام شده، به‌روی صحنه می‌رود.

حسین‌پور خاطرنشان کرد: این تئاتر در تهران، شیراز، شاهرود، رشت و گرگان اجرا شده و به زودی در مشهد به روی صحنه می‌رود و امیدواریم بتوانیم در شهرهای دیگر نیز اجرا داشته باشیم.

این کارگردان تئاتر افزود: بعد از اجرا در شهر شیراز، که مورد استقبال هنردوستان و مردم قرار گرفت، برای گروه تئاتر پارکینگ جذاب بود که در دیگر شهرها اجرا داشته باشند و از این طریق با آداب و رسوم‌های مختلف آشنا شوند. وی تصریح کرد: این تئاتر اگر حدود ۱۰ اجرای دیگر داشته باشد، با قریب به ۲۱ هزار تماشاگر، از پرتماشاگرترین نمایش های تاریخ تئاتر ایران به‌شمار می‌آید.

«بیوه‌های غمگین سالار جنگ» به کارگردانی شهاب‌الدین حسین‌پور و نویسندگی محمدامیر یاراحمدی است که طراحی صحنه و نور آن را جلال تهرانی برعهده دارد و در آن بازیگرانی چون گلاب آدینه، شیرین بینا، حمید رحیمی، نورا هاشمی، محمد صدیقی‌مهر و حمیده مستعان به ایفای نقش می‌پردازند.

نمایش «بیوه‌های غمگین سالار جنگ» داستان خانه، خاندان و سرنوشت سه زن بیوه «محمد تقی خان سالار جنگ» را روایت می‌کند که پس از مرگ همسرشان، با پیشکار دغل‌باز و ریاکار و چپاولگرش مواجه می‌شوند.

علی حاتمی‌نژاد:

تئاتر هنری است که در لحظه شکل می‌گیرد

یک کارگردان تئاتر گفت: اگر می‌خواهید نسبت به فرهنگ یک کشور و سرزمین آشنایی پیدا کنید؛ به سالن‌های تئاتر آن بروید.

علی حاتمی‌نژاد در گفت‌وگو با ایسنا در رابطه با نقش تئاتر و تاثیرات آن بر جامعه بیان کرد: تئاتر یک سنگ محک خوب برای فرهنگ هر جامعه است چرا که یک رویداد دسته جمعی و زنده است که هم بازیگران و عوامل و هم تماشاگران برآن تاثیر می‌گذارند. وی ادامه داد: تئاتر حول محور انسانیت است و به تعالی آدمی فکر می‌کند و چیزی خارج از آموزه‌های انسانی ندارد.

حاتمی‌نژاد با بیان این موضوع که تئاتر هم از دیگر هنرها مستثنی نیست و برخلاف ارزش‌های انسانی پیامی ندارد، افزود: هدف اصلی همه هنرها تعالی انسان است و تاکنون نمایشنامه‌ای نخوانده‌ام که سعی در ترویج بی‌اخلاقی یا بداخلاقی داشته باشد حتی اگر نمایش‌نامه‌ای سیاه و تاریک هم باشد در انتهای آن یک نور امید و روزنه امیدواری وجود دارد.

این هنرمند، تئاتر را تجمیعی از تمامی هنرها دانست و گفت: سینما، عکس، تصویر، گرافیک، نقاشی و تمامی هنرهای دیگر ابتدا خلق می‌شوند و سپس به دید مخاطب می‌رسد **اما تئاتر یک هنر زنده است که در برابر چشمان مخاطب خلق می‌شود و هم زمان می‌توانیم تعداد زیادی از هنرها از جمله معماری، عکاسی، موسیقی، ادبیات و... را ببینیم.**

حاتمی‌نژاد پیشرفت تئاتر مشهد را خوب دانست و در مقایسه آن با تئاتر شهرهای دیگر عنوان کرد: به جرات می‌توانم بگویم بعد از تهران بیشترین تماشاگر، بیشترین تولید و افتخارات از آن تئاتر مشهد است و رشته تئاتر یکی از افتخارات خراسان است.وی ادامه داد: نمایش‌نامه‌نویسی در کشور ضعیف است اما مشهد هم از نظر نوشتن نمایش و هم از نظر تبلیغات در جایگاه خوبی قرار دارد؛ باید مردم را تشویق کرد تا به سمت تئاتر کشیده شوند و آن را یک ضرورت در زندگی درنظربگیرند.

عکس هفته

تجلیل از خبرنگار «دنیای اقتصاد» در مراسم بزرگداشت روز صنعت

در همایش روز صنعت که هفته گذشته برای گرامی داشت روز صنعت در محل نمایشگاه بین المللی مشهد برگزار شد، زهرا صفدری خبرنگار «دنیای اقتصاد» موفق به کسب رتبه نخست بخش ویژه جشنواره تولید ملی و رسانه برای گزارش «استثمار بازار» با موضوع قاچاق کالا شد.

عکس: حسین حسین زاده/ ایسنا

گفت‌وگوی «دنیای اقتصاد» با کارشناسان حوزه آب درباره حل بحران کم‌آبی؛

جَنگ آب در راه است!؟

شهابی پور: باید با نگاهی ارزشمندتر از طلا به آب نگاه کنیم و قدر آن را تا دیر نشده بدانیم، منابع آبی رو به پایان است و همه باید نگران این موضوع باشند

دنیای اقتصاد، زهرا صفدری- آب، ارزشمندترین ماده در دنیای کنونی است، این مایه حیات جایگزینی ندارد و بحران کنونی بسیاری از کشورها از دست دادن منابع زیرزمینی و کمبود آب است.
این روزها بسیاری از کارشناسان و متخصصان در سراسر دنیا به دنبال یافتن روش‌هایی برای حل مشکل کم‌آبی و بی‌آبی هستند، ایران کشوری است که در منطقه‌ای خشک و نیمه‌خشک قرار دارد و به‌طور قطع کمبود آب یکی از بحران‌های جدی پیش روی کشورمان در آینده‌ای نزدیک بوده که همین امروز هم ملموس است.
براساس آمارها با گرم‌تر شدن هوا در آغاز تابستان امسال، میزان مصرف آب در استان خراسان رضوی حدود هشت درصد افزایش یافته است و این یعنی خطر از آنچه فکر می‌کنیم نزدیک‌تر است. از یکسو فرهنگسازی برای صرفه‌جویی بیشتر و از سوی دیگر تلاش برای به دست آوردن آب از منابع دیگر بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

■ **لزوم استفاده از منابع آب پایدار**

دانشیار گروه مهندسی آب دانشگاه فردوسی می‌گوید: خشکسالی همیشه به معنای کاهش باران نیست بلکه یکی از عوامل ایجاد و تشدید آن، افزایش دما و درجه حرارت هواست که خود به خود موجب بالا رفتن میزان مصرف آب شده و افزایش مصرف موجب کمبود منابع آبی می‌شود.
حسین انصاری تصریح می‌کند: در هنگام گرمای هوا به صورت آنی نمی‌توان اقدامی در جهت جلوگیری از افزایش مصرف آب کرد مگر اینکه از قبل تمهیداتی در این زمینه اندیشیده شود، این موضوع نیازمند اقدامات و برنامه‌ای بلندمدت است و در کوتاه‌مدت جواب نمی‌دهد.

انصاری:در حال حاضر هیچ راهکاری برای جبران کم‌آبی در شرق و شمال شرق کشور وجود ندارد به جز استفاده از منابع آب پایدار و تنها منبع آب پایدار در مناطق خشک و نیمه‌خشک، استفاده از آب دریاهای آزاد مانند عمان است

انصاری که نخستین معرف برنامه انتقال آب از دریای عمان است، در خصوص این طرح می‌گوید: دو سال پیش خط انتقال آب از دریای عمان به خراسان رضوی را مسیریابی کردیم و موضوع را با سازمان‌های متولی نظیر آبفای کشور و خراسان رضوی مطرح کردیم و پس از آنکه در این موضوع ورود یافتیم، دوستانی از دیگر حوزه‌ها نیز به موضوع ورود پیدا کردند.
مدیر اتاق فکر دولت در خراسان رضوی می‌افزاید: در حال حاضر هیچ راهکاری برای جبران کم‌آبی در شرق و شمال شرق کشور وجود ندارد به جز استفاده از منابع آب پایدار و تنها منبع آب پایدار در مناطق خشک و نیمه‌خشک، استفاده از آب دریاهای آزاد مانند عمان است. وی خاطرنشان می‌کند: برخی معتقدند انتقال آب از دریای عمان به صرفه نیست اما ما هزینه‌ها را برآورد کردیم و به این نتیجه رسیدیم که بحران کم‌آبی خسارات زیادی از نظر اقتصادی به دنبال دارد.
انصاری اظهار می‌کند: خط انتقالی که ما در شرق کشور پیش‌بینی کردیم از مناطقی عبور می‌کند که دارای منابع انرژی غیرفسیلی نظیر باد و انرژی خورشیدی است. بنابراین بخش عمده‌ای از انرژی مربوط به خط انتقال از این طریق تامین می‌شود و نام آن را خط انتقال سبز گذاشتیم چون علاوه بر اینکه موجب شکوفایی و رشد منطقه می‌شود، از منابع انرژی پاک برای تولید انرژی پمپاژ استفاده می‌شود.
دانشیار گروه مهندسی آب دانشگاه فردوسی درباره دیگر مزیت‌های خط انتقال سبز می‌گوید: این خط انتقال می‌تواند استان‌های خراسان رضوی، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و بخش‌هایی از کرمان را تحت پوشش قرار دهد و بحث ما در این طرح تنها تامین آب برای مشهد نیست و لازم است اقداماتی برای دیگر شهرها که بحرانی جدی‌تر از مشهد دارند، صورت گیرد.
انصاری یادآور می‌شود: اگر در بحث تامین آب تنها به مشهد توجه کرده و دیگر شهرها و روستاها را فراموش کنیم شاهد رشد حاشیه‌نشینی، مهاجرت شدید به شهر و چالش‌های فرهنگی، اجتماعی و امنیتی خواهیم بود. بنابراین لازم است فکری برای شهرهای تربت جام، سبزوار، خواف، تایباد و روستاهای منطقه صورت بگیرد تا به سکونت پایدار در این مناطق و حل بخشی از مشکلات آن‌ها منجر شود.
مدیر اتاق فکر دولت در خراسان رضوی می‌گوید: متاسفانه آنطور که انتظار می‌رفت استقبال زیادی از سوی مسئولان کشوری و استانی صورت نگرفت و طرح به نوعی از ما گرفته شده و افراد دیگری که نه محتوای آن و نه سیاست‌های طراحان را می‌دانند، ورود پیدا کرده‌اند و به همین دلیل طرح انتقال آب از دریای عمان در حال حاضر در حاشیه قرار گرفته است.
انصاری خاطرنشان می‌کند: انتقال آب از دریای عمان مدنظر استانداری خراسان رضوی است، اما این موضوع بحث‌های حاشیه‌ای هم داشته و مطرح شدن انتقال آب از منابع چندگانه مخالفانی داشته و منافع آن‌ها را در پروژه‌های حاشیه‌ای به چالش می‌کشد. ما در حال حاضر در حال انجام مذاکره با استان خراسان جنوبی برای اجرای این طرح هستیم و امیدواریم با همکاری مسئولان آن استان این روند ادامه یابد.
دانشیار گروه مهندسی آب دانشگاه فردوسی مشهد ارزیابی خود از پروژه خط انتقال آب از تاجیکستان را اینگونه بیان می‌کند: به نظر من ابتدا باید منابع آبی تاجیکستان و مالکیت آن مشخص شود، اگر این منابع آبی از رودخانه است حق آبه زیادی داشته و باید مشخص شود که حق‌آبه برای کیست و این کار نیازمند بررسی است. علاوه بر این سوال اینجاست که آیا ما می‌توانیم ریسک تامین آب چند میلیون نفر در شرق کشور را به کشورهای بالادست بسپاریم؟ من به عنوان مدیر اتاق فکر دولت در استان هنوز پاسخی برای این سوالات نیافته‌ام.

■ **بحران کم‌آبی آینده کشور را به خطر می‌اندازد**

رئیس هیات مدیره موسسه شمیم کوثر که در پروژه انتقال آب از تاجیکستان فعالیت می‌کند، به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: با توجه به افت هر ساله آب استان و نشست زمین، اگر توجهی به مصرف آب و رعایت اصول لازم نشود؛به تدریج شاهد مرگ زمین و تبدیل آن به کویر خواهیم بود.
رسول منفرد در پاسخ به این سوال که آیا انتقال آب از دیگر کشورها به صرفه است، اظهار می‌کند: به نظر من آب به هر دلیلی و به هر قیمتی به کشور منتقل شود، به صرفه است و حتی اگر بگویند برای یک لیوان آب یک میلیون تومان نیاز است، باید این اتفاق بیفتد و از طرف دیگر مهم این است که ما با توجه به مصرف بهینه، جمع آوری آب‌های هرز و استفاده از سیلاب‌ها و بارندگی‌ها به نحو مطلوب برای جمع‌آوری آب تلاش کنیم و در این زمینه مدیریت لازم و همکاری مردم بسیار ضروری است.
منفرد می‌افزاید: ما اگر بهترین دانشگاه‌ها، کارخانه‌ها، ساختمان‌ها و بهترین امکانات را در اختیار داشته باشیم اما آب نباشد، محکوم به فنا هستیم زیرا در جایی که آب وجود نداشته باشد مردم از آنجا کوچ کرده و جمعیت در جایی که آب باشد جمع می‌شوند و باز هم آب کفاف نمی‌دهد و ناهنجاری‌های اجتماعی را به دنبال دارد. بنابراین قبل از بروز این اتفاقات باید آب را تامین کنیم و با مدیریت صحیح از هدررفت این مایه حیات جلوگیری کنیم.
رئیس هیات مدیره موسسه شمیم کوثر تصریح می‌کند: در سال های آینده، جنگ اصلی جنگ آب است و امروز هم می‌بینیم که ۴۰ کشور خواهان آب تاجیکستان هستند و درصدد اقدام در این زمینه‌اند اما ما باید پیش از همه فعال شویم، شرکت‌ها در این زمینه فعالیت‌های لازم را انجام دهند و حریم آب را اجرایی و تهاتر کنیم و هرگونه قصور و کوتاهی از سوی مسئولان در این زمینه قابل بخشش نیست.
منفرد می‌گوید: برای انتقال آب از تاجیکستان ۱۸ مسیر پیش‌بینی شده که هم‌اکنون سه شرکت سه مسیر را مورد توجه قرار داده و در حال بررسی هستند، ما در تلاش برای تامین بودجه مورد نیاز و اجرای هر چه زودتر طرح‌های مطالعه و مذاکره‌شده هستیم؛ در این راستا حتی ایرانیان مقیم اروپا، آمریکا و آسیای میانه برای همکاری درزمینه تامین بودجه و اقدامات فنی و اقتصادی اعلام آمادگی کرده‌اند.
این کارشناس مسائل آب می‌افزاید: فاصله انتقال آب از تاجیکستان حدود ۱۶۰۰ کیلومتر است که ۱۴۰۰ کیلومتر از این مقدار کانال‌های دستی است، یکی از این کانال‌ها کانال قره‌قوم است که باید با کشورهای همسایه همچون ترکمنستان و ازبکستان مذاکرات لازم صورت بگیرد، اگر با ترکمنستان به توافق برسیم بخشی از مشکلات حل خواهد شد. رود مرغاب افغانستان نیز یکی از مسیرهایی است که در حال حاضر مشکلاتی امنیتی دارد اما می‌توان در آینده آن را در دستور کار قرار داد.
منفرد خاطرنشان می‌کند: لازم است وزارت نیرو در این زمینه همت بیشتری به خرج دهد و کارشکنی نکند؛ در برخی موارد مشاهده شده که وزارت نیرو نقش بازدارنده داشته و به ظاهر متعهد می‌شود اما در عمل سنگ‌اندازی می‌کنند و در این زمینه ممکن است منافع شخصی برخی‌ها دخیل باشد.
رئیس هیات مدیره موسسه شمیم کوثر یادآور می‌شود: دولت در گذشته در مجلس شورای اسلامی پیشنهاد اعتباری ۵۰ میلیارد تومانی برای این پروژه را ارائه کرد و این اعتبار تایید شد اما متاسفانه وزارت نیرو همکاری لازم را نداشت و این مبلغ به دو میلیارد تومان تقلیل یافت و آن را هم بین شرکت‌های خود تقسیم کرد و حتی یک ریال هم به موسسه ما نرسید تا کارها و اقدامات لازم را انجام دهیم. در حال حاضر ما برای مراحل اولیه از درآمد و حقوق خود استفاده می‌کنیم چون معتقدیم مانند دوران جنگ، برای آب کشور هم باید از همه توان خود استفاده کنیم.

منفرد: در سال های آینده، جنگ اصلی جنگ آب است و امروز هم می‌بینیم که ۴۰ کشور خواهان آب تاجیکستان هستند و درصدد اقدام در این زمینه‌اند اما ما باید پیش از همه فعال شویم

منفرد ادامه می‌دهد: پروژه انتقال آب باید هر چه سریعتر اجرایی شود زیرا آینده کشور در خطر است. همه باید برای نجات کشور از بحران کم‌آبی تلاش کنند در غیر اینصورت آینده بسیار تیره است. امروز هیچ کشوری در اطراف ما امنیت لازم را ندارد و حالا ارزش هشت سال دفاع مقدس را متوجه می‌شویم و برای نجات کشور از بحران آب هم مانند دوران دفاع مقدس باید همت کنیم.

■ **آب، ارزشمندتر از طلا**

یکی دیگر از کارشناسان حوزه آب می‌گوید: اینکه همزمان با افزایش دما و گرمای هوا، مصرف آب شرب و کشاورزی هم افزایش می‌یابد امری طبیعی است و میزان مصرف متناسب با افزایش دماست به خصوص در شرایطی که دمای هوا به بیش از ۳۸ درجه می‌رسد میزان مصرف آب هم تشدید می‌شود.
محمدیوسف شهابی‌پور می‌افزاید: یکی از راهکارهای جلوگیری از افزایش مصرف آب در هنگام گرمای هوا تغییر سیستم کولرهای آبی به گازی است زیرا کولرهای آبی آب زیادی مصرف می‌کنند و اکثر سرماسازها در هتل‌ها و برج‌ها و منازل با آب کار می‌کنند، البته برای استفاده از کولرهای گازی وجود انرژی ارزان قیمت ضروری است و اگر توجیه اقتصادی داشته باشد می‌توان این کار را انجام داد.
عضو کانون بازنشستگان شرکت آب و فاضلاب مشهد خاطرنشان می‌کند: با وجود اینکه آب و هوای مشهد به تهران نزدیک است و نیز حضور مسافران در ایام پیک و فصل گرما در این شهر، باز هم سرانه مصرف این شهر بسیار پایین‌تر از تهران است.

شهابی‌پور درباره راهکار انتقال آب از تاجیکستان و دریای عمان برای حل بحران کم‌آبی، اظهار می‌کند: همه چیز به شرایط بستگی دارد و نیز درصد ریسکی که برای انتقال آب وجود دارد. اینکه تا چه حد اجبار باشد برای تامین آب، در انجام این امر بسیار اثرگذار است.
این کارشناس حوزه آب تاکید می‌کند: همانطور که هزینه پیشگیری کمتر از درمان است، اگر از قبل به فکر مصرف صحیح منابع تجدیدناپذیر بودیم، امروز دیگر به ناچار به دنبال تامین آب از دشت‌های دیگر و یا خلیج فارس و دریای عمان نبودیم. انتقال آب هزینه انرژی به دنبال دارد و انرژی هم ارزان به دست نمی‌آید البته اگر به انرژی هسته‌ای دست یابیم می‌توان با هزینه کمتری به انتقال آب پرداخت.
شهابی‌پور می‌گوید: باید با نگاهی ارزشمندتر از طلا به آب نگاه کنیم و قدر آن را تا دیرتر از این نشده بدانیم، منابع آبی رو به پایان است و همه باید نگران این موضوع باشند. وی ادامه می‌دهد: به ویژه در بخش کشاورزی باید مدیریت لازم صورت بگیرد و از روش‌های آبیاری غرقابی در شرق، شمال شرق و بخش‌های مرکزی جلوگیری کرد و آبیاری مکانیزه و قطره‌ای راه‌اندازی شود.
عضو کانون بازنشستگان شرکت آب و فاضلاب مشهد می‌گوید: اینکه یک متر مکعب آب برای تولید یک قوطی رب گوجه فرنگی استفاده شود و آن محصول به قیمت ۴۵۰۰ تومان به دیگر کشورها صادر شود اصلا به صرفه نیست و لازم است در این زمینه کارشناسی‌هایی صورت بگیرد.

■ **آب بهای روستاها افزایش یابد**

یک کارشناس رسانه در حوزه آب می‌گوید: در حوزه روستایی مصرف آب به طور قطع با حوزه شهری متفاوت است، در روستاها مصرف آب شرب چندان زیاد نیست و بیشترین میزان مصرف مربوط به بخش‌های دامداری و کشاورزی است و برای اصلاح مصرف باید اطلاع رسانی و فرهنگسازی صورت بگیرد.
رضا قربانی می‌افزاید: در سال‌های گذشته از طریق ائمه جماعات، روحانیان، گروه‌های مرجع و اعضای شورای اسلامی روستا جلساتی توجیهی در مساجد برگزار می‌شد و مردم از سختی و هزینه بالای تامین آب مطلع می‌شدند و تاکید می‌شد که آب شرب تنها در حوزه شرب و نهایتا بهداشت مصرف شود. در برخی روستاهای شهرستان‌های بجستان و خواف نیز که مشکل شور شدن چاه آب شرب را داشتیم، با دو شبکه‌ای کردن آب‌ها، به مردم تاکید شد که از چاه آب شور برای شستشو و از چاه آب شیرین برای آشامیدن استفاده شود.

قربانی درباره مشکلات انتقال آب به روستاها اظهار می‌کند: در سال‌های گذشته برای هر متر مکعب آب، بیش از ۱۵۰۰ تومان هزینه می‌شد و آب با سختی و گرانی به روستاها می‌رسید، در برخی از روستاهای دورافتاده بالغ بر ۵۰ تا ۶۰ کیلومتر فاصله تا منبع آب شناسایی شده و تعداد دستگاه‌های پمپاژ، آب زیاد شده است، برای برخی روستاها که در ارتفاع قرار دارد ممکن است از حوزه آبریز، با پمپاژ آب کلریزه و بهداشتی را به مردم رسانده باشیم و به همین دلیل یکی از سخت‌ترین کارها انتقال آب شرب به روستاهاست.

■ **ضرورت تغییر آب بهای مصرفی روستاها**

کارشناس مسائل آب یادآور می‌شود: این درحالیست که ۳۰ درصد هزینه آب شهری از مردم روستاها گرفته می‌شود و آب بهای مصرفی روستاها براساس تعرفه شهری ۳۰ درصد است و حتی ضریبی که برای مشترکان پرمصرف و تجاری‌های روستا اعمال می‌شود نیز نسبت به شهر ناچیز است. این یعنی هزینه بسیار زیادی برای تامین آب شرب مردم روستاها می‌شود و در مقابل بهای کمی از آن‌ها دریافت می‌شود و به نظر من لازم است تغییراتی در بهای مصرف آب روستاها اعمال شود تا مردم مصرف خود را کنترل کنند.

قربانی: هزینه بسیار زیادی برای تامین آب شرب مردم روستاها می‌شود و در مقابل بهای کمی از آن‌ها دریافت می‌شود و به نظر من لازم است تغییراتی در بهای مصرف آب روستاها اعمال شود

قربانی با اشاره به مصرف غیرمجاز آب در روستاها، می‌گوید: لوله کشی‌های غیرمجاز و بدون کنتور آب در روستاها بدون درآمد است، امروز حدود ۳۰ درصد هدر رفت آب در روستا و شهر وجود دارد، برداشت آب‌ها به صورت غیرمجاز توسط تعداد اندکی از افراد کم‌مسئولیت که فقط به منفعت شخصی خود فکر می‌کنند و مصرف بسیار بالایی دارند، انجام می‌شود.
این کارشناس مسائل آب ادامه می‌دهد: متاسفانه برخی‌ها آب را به طور غیرمجاز به باغ‌ها، زمین‌های کشاورزی و خانه باغ‌های اطراف شهرهای بزرگ منتقل می‌کنند و برخی نیز به طور غیرمجاز لوله‌کشی آب انجام داده و بدون پرداخت هیچ هزینه‌ای در حال مصرف هستند.
قربانی از مصرف آب شرب برای دام‌ها به عنوان یکی از معضلات نام برده و اضافه می‌کند: اقتصاد برخی از مردم روستاها وابسته به دام است و به همین دلیل اهمیت زیادی به دام‌های خود می‌دهند. تعداد دام برخی از روستاها بسیار زیاد است و آب زیادی برای گاوداری‌های کنار خانه‌ها مورد نیاز است و متاسفانه از آب شرب برای دام‌ها استفاده می‌شود و به همین دلیل ممکن است در یک ماه چهار برابر مصرف آب خانواده توسط دام‌ها استفاده شود و این از موضوعات چالشی امروز ماست.
این فعال حوزه آب اظهار می‌کند: لازم است با فرهنگسازی و رعایت اصول مصرف، آب شرب برای نوشیدن و آب کشاورزی برای زراعت و دام استفاده شود و در این زمینه باید همه دستگاه‌های متولی و رسانه‌ها برای فرهنگسازی درست مصرف کردن در بین مردم تلاش کنند، اگر همه بدانند آب روزی تمام می‌شود و جایگزینی برای آن نیست، در مصرف خود دقت بیشتری خواهند داشت.
قربانی خاطرنشان می‌کند: در برخی از مناطق استان مانند خواف، ششتمد سبزوار، بخش‌هایی از گناباد، بردسکن، بجستان و صالح‌آباد تربت جام با مشکل کم‌آبی و یا تغییر کیفیت و شور شدن آب‌های زیرزمینی مواجه شده‌ایم و چون روش دیگری وجود ندارد، از دستگاه‌های آب شیرین‌کن در برخی از این نقاط استفاده می‌شود و به برخی روستاها نیز با تانکر آبرسانی می‌شود.
این کارشناس رسانه در حوزه آب بر لزوم برخورد و جریمه متخلفان مصرف غیرمجاز آب تاکید و اظهار می‌کند: متاسفانه هماهنگی کافی بین دستگاه‌های خدمات‌رسان وجود ندارد و این خلأ اگر توسط متولیان امر پر شود، می‌توان برای آینده بهتر تدبیر کرد تا اصلاح الگوی مصرف آب به خوبی انجام گیرد.

بررسی

میزان اعتبار معاملات مدیران پس از انقضای ماموریت(بخش آخر)

سید محسن پنجتنی

■ **قسمت اول : مسئولیت کیفری و مدنی مدیران سابق در صورت تشکیل نشدن مجمع عمومی و ارائه حساب عملکرد دوران تصدی**

طبق ماده ۶۳۱ قانون مدنی هرگاه کسی مال غیر را به عنوانی غیر از مستودع متصرف باشد و مقررات این قانون او را نسبت به آن مال امین قرار داده باشد مثل مستودع است. بنابراین مستاجر نسبت به عین مستاجره قیم یا ولی نسبت به مال صغیر یا مولی علیه و امثال آن‌ها ضامن نمی‌باشد مگر در صورت تعدی و تفریط و از تاریخ مطالبه و امتناع متصرف با امکان رد، متصرف مسئول تلف و هر نقص و عیبی خواهد بود اگرچه مستند به فعل او نباشد. مدیران سابق پس از انقضای مدت ماموریت مادامی که به وظایف قانونی دیگر خود عمل نمایند طبق ماده ۶۳۱ قانون مدنی در صورت عدم‌تعدی و تفریط ید آن‌ها بر شرکت امانی بوده و مسئولیتی در خصوص ضرر و زیان احتمالی شرکت ندارند .
نظر به اینکه هیأت مدیره شرکت سهامی باید پس از انقضای سال مالی صورت دارایی و دیون شرکت را در پایان سال و همچنین ترازنامه و حساب عملکرد و حساب سود و زیان شرکت را ضمیمه گزارشی درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت طی سال مزبور تنظیم کند اسناد مذکور در ماده ۲۳۲ لایحه اصلاحی قانون تجارت باید حداقل ۲۰ روز قبل از تاریخ مجمع عمومی عادی سالانه در اختیار بازرسان گذاشته شود و در صورتی که هیات مدیره شرکت سهامی حداکثر تا شش ماه پس از پایان سال مالی مجمع عمومی عادی صاحبان سهام را دعوت نکند و یا مدارک مقرر در ماده ۲۳۲ لایحه اصلاحی قانون تجارت را به موقع تنظیم و تسلیم ننماید، طبق ماده ۲۵۴ لایحه اصلاحی قانون تجارت به حبس از دو ماه تا شش ماه یا به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد. این تکلیف به نحو اولی در مورد مدیران سابق نیز مصداق دارد. بنابراین در صورت انجام نشدن تکلیف قانونی مزبور توسط مدیران سابق پس از انقضای این مدت، ید امانی مدیران سابق به ید ضمانی تبدیل می‌شود و آن‌ها مسئول ضرر و زیان شرکت حتی در صورتی که مستند به فعل آن‌ها نباشد، خواهند بود. طبق ماده ۱۴۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت «درصورتی که شرکت ورشکسته شود یا پس از انحلال معلوم شود که دارایی شرکت برای تادیه دیون آن کافی نیست دادگاه صلاحیت‌دار می‌تواند به تقاضای هر ذینفع هر یک از مدیران و یا مدیرعاملی را که ورشکستگی شرکت یا کافی نبودن دارایی شرکت به نحوی از انحاء معلول تخلفات او بوده است منفردا یا متضامنا به تادیه آن قسمت از دیونی که پرداخت آن از دارایی شرکت ممکن نیست محکوم نماید.

■ **قسمت دوم: تاثیر مسئولیت کیفری و مدنی مدیران سابق در تعیین محدوده اختیارات برای تنظیم سند رسمی**

مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری مدیران سابق به شرح مواد ۶۳۱ قانون مدنی و ۲۵۴ و ۱۴۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت که شرح آن در قسمت اول این گفتار گذشت مبین این نکته است که تداوم اداره شرکت توسط مدیران سابق و تشکیل نشدن مجامع عمومی از نظر قانون‌گذار ممنوع و مشمول مجازات حبس و جزای نقدی و جبران ضرر و زیان است. با این حال مدیران سابق مادامی که به وظایف قانونی خود عمل نکرده و شرکت را به مدیران جدید تحویل ندهند، طبق ماده ۱۳۶ لایحه اصلاحی قانون تجارت کماکان مسئول امور شرکت و اداره آن خواهند بوده و اختیارات ناشی از این مسئولیت شامل نقل و انتقال اموال و ترهین و توثیق اموال شرکت نمی‌شود زیرا اداره وضع موجود شرکت با انتقال و ترهین اموال شرکت ملازمه ندارد. لذا تنظیم سند رسمی انتقال و ترهین اموال در صورتی که متضمن ضرر به شرکت و سهامداران باشد خطای مدنی بوده و موجب مسئولیت مدنی است و در هر صورت به لحاظ رعایت نکردن نظامات قانونی مسئولیت انتظامی منتفی نخواهد بود. با این حال مواردی همچون تهیه مواداولیه برای کارخانه و پرداخت حقوق و حفظ و نگهداری از اموال شرکت را که لازمه اداره شرکت و اجرای مسئولیت مدیران است را باید جزء اختیارات مدیران سابق دانست.

■ **نتیجه‌گیری**

۱- معاملات رسمی مدیران شرکت سهامی که مدت ماموریت آن‌ها منقضی شده است را باید از معاملات غیررسمی آن‌ها تفکیک نموده و متفاوت دانست، زیرا درتنظیم معاملات رسمی شرکت‌ها سردفتران و دفتریاران و مسئولان ادارات ثبت اسناد و املاک به عنوان مامور رسمی و صلاحیت‌دار دولت دخالت می‌نمایند. در حالی که معاملات غیررسمی فقط بین متعاملین انجام می‌شود و مامورین رسمی در آن نقشی به‌عهده ندارند .
۲- طبق ماده ۱۳۵ لایحه اصلاحی قانون تجارت معاملات مدیران شرکت‌های سهامی درصورتی که مدت تصدی آن‌ها منقضی شده باشد و یا طرز انتخاب آن‌ها غیرقانونی باشد نسبت به اشخاص ثالث معتبر است .ضمنا مدیرانی که مدت تصدی آن‌ها منقضی شده است طبق ماده ۱۳۶ لایحه اصلاحی قانون تجارت مدیران سابق نامیده می‌شوند.
۳- درصورتی که مدیران سابق شرکت سهامی حداکثر تا شش ماه پس از پایان سال مالی مجمع عمومی صاحبان سهام را دعوت نکنند یا مدارک مقرر در ماده ۲۳۲ لایحه اصلاحی قانون تجارت را به موقع تنظیم و تسلیم ننماید، طبق ماده ۲۵۴ لایحه اصلاحی قانون تجارت به مجازات حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم خواهند شد.
۴- در صورتی که مدیران سابق شرکت سهامی با تخلف از مقررات قانون یا اساسنامه یا مصوبات مجمع عمومی شرکت معاملاتی انجام دهند که در مقابل اشخاص ثالث معتبر ولی نسبت به شرکت و سهامداران تعدی و تفریط محسوب ، و موجب ضرر شرکت یا سهامداران باشد، طبق ماده ۱۴۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت مشترکا و منفردا مسئولیت مدنی خواهند داشت .
۵- با توجه به مسئولیت کیفری مدیران سابق به شرح ماده ۲۵۴ لایحه اصلاحی قانون تجارت معاملات رسمی آن‌ها در دوران پس از تحقق جرم موضوع ماده ۲۵۴ فوق تعدی و تفریط و خطای مدنی تلقی می‌شود. لذا در صورت ایجاد ضرر برای شرکت و سهامداران، مدیران یاد شده مسئولیت مدنی خواهند داشت.

روزنامه اقتصادی صبح ایران
صاحب امتیاز : دنیای اقتصاد تابان
مدیر مسئول: علیرضا بختیاری
دفتر مرکزی ویژه نامه های استانی: ۴۲۷۱۰۴۵۴ - ۰۲۱
نشانی:خیابان مطهری، حد فاصل خیابان های سنایی و میرزای شیرازی، پلاک ۳۷۰
کد پستی: ۹۷۵۱۱-۱۵۸۶۶

دنیای اقتصاد
روزنامه صبح ایران
ضمیمه هفتگی خراسان رضوی
دوشنبه ۱۲ مرداد ماه ۱۳۹۴/ ۱۷ شوال ۱۴۳۶/ ۳ آگوست ۲۰۱۵/ شماره ۳۵۴۴

سرپرست خراسان رضوی: شهناز رمارم
دبیر ضمیمه خراسان: احسان میرزاده
مدیر هنری: محمد عسگری
نشانی: مشهد،بلوار شهید صادقی،خیابان آپادانا،شماره۱۳
تلفن:۳۷۶۲۴۲۷۶ ، ۳۶ ۶۱ ۳۷۶۸
آگهی ها: ۰۹۱۲ ۴۱۹ ۸۶ ۳۵
www.EastEconomy.ir - mashhad@den.ir
ارسال نظرات:۳۰۰۰۲۲۴۸۰۰

خراسان ما

خوارزم و زبان خوارزمی

رضا سلیمان نوری*

پیش از این و در نوشتارهای گذشته به این امر اشاره کردیم که زبان‌شناسان محدوده زمانی حدفاصل دوران سقوط هخامنشیان تا سال‌های نخست پس از سقوط دولت ساسانی یعنی سده هفتم پس از میلاد را به دلیل ویژگی‌های خاصی که در زبان و گویش مردم ساکن ایران زمین وجود داشته است به عنوان عصر «فارسی میانه » نامگذاری کرده‌اند. در این دوران زبان‌های ایرانی از گستردگی ویژه‌ای برخوردار بودند به نحوی‌که زبان‌شناسان براساس محدوده جغرافیایی آن‌ها را به دو گروه زبان‌های شرقی و غربی ایرانی تقسیم کرده‌اند. همچنین عنوان کردیم که زبان‌های شرقی ایران میانه خود نیز به دو شاخه شمالی و جنوبی، تقسیم می‌شوند و سغدی و خوارزمی زبان شرقی شمالی و سکایی و بلخی زبان‌های شرقی جنوبی هستند. در این نوشتار به معرفی زبان خوارزمی که دومین زبان شرقی شمالی ایران میانه پس از سغدی است، می‌پردازیم.

■ **محدوده خوارزم**

خوارَزم که نام‌های قدیمی‌تر آن خوراسمیه و خوراسمیا می‌باشد؛ سرزمینی کهن و بزرگ در ازبکستان و ترکمنستان کنونی است که در دلتای رود آموی و در کنار دریاچه خوارزم قرار گرفته و روزگاری بس طولانی بخشی از خراسان بزرگ محسوب می‌شده است. این سرزمین به دلیل جایگاه جغرافیایی ویژه‌اش همواره مورد تازش بیگانگان بوده است. آگاهی‌ها درباره تاریخ خوارزم پیش از میلاد ناقص و پراکنده است. برخی پژوهشگران خوارزم را جایگاه سرایش اوستا می‌دانند. لغت‌نامه دهخدا در سرواژه «خوارزم» از آن به «مهد قوم آریا» یاد می‌کند. خوارزمیان اگرچه در سده ششم پیش از میلاد در زمان کوروش هخامنشی مغلوب هخامنشیان شدند، ولی استقلال خود را در سده چهارم بازیافتند، اما در سده اول یا دوم میلادی تحت تسلط کوشانیان درآمدند. با وجود این، در سده دوم و سوم میلادی دوباره مستقل شدند و تا سده دوازدهم آزاد ماندند.

دودمان ایرانی‌تبار آفریغیان که از والیان ساسانیان بودند در سرزمین خوارزم فرمان می‌راندند و پس از اسلام تا سال ۴۰۸ قمری پایدار ماندند اما در آن سال از محمود غزنوی شکست خوردند. این رویداد پایان فرمان‌روایی ایرانی‌تباران بر خوارزم و آغاز ترک‌سازی منطقه بود. حکومت این منطقه پس از تیمور گورکانی به دست نوادگان تیمور افتاد. در سال ۱۱۵۳ نادر شاه به خیوه تاخت و آن را به تصرف خود درآورد و طاهرخان یکی از سپاهیان خود را به فرمانروایی آنجا گماشت.

هفت‌سال بعد با مرگ نادر دوباره ازبکان تیموری در این منطقه به قدرت رسیدند. سرانجام روسیه توانست در روزگار فرمانروایی محمد رحیم‌خان ۱۲۹۰ ه.ق خیوه را به تصرف خود درآورد و این منطقه به صورت تحت‌الحمایه امپراتوری روسیه درآمد. پس از پیروزی انقلاب بلشویکی ۱۹۱۷ در روسیه، سوسیالیست‌ها در سال ۱۹۲۰ دولتی به نام جمهوری شوروی خلق خوارزم را تأسیس کردند. چهار سال بعد روس‌ها تقسیمات مرزی آسیای میانه را بر حسب ملیت ساکنان تغییر داده و بیشتر جمهوری خوارزم در جمهوری ازبکستان و بخشی هم در ترکمنستان قرار گرفت.

■ **زبان**

زبان خوارزمی، زبانی ایرانی از شاخه شمالی زبان‌های ایرانی میانه شرقی است که تا اواخر سده هشتم هجری / چهاردهم میلادی در سرزمین خوارزم زنده بود و سپس زبان ازبکی جای آن را گرفت. خوارزمی خویشاوند سغدی است و در واحه‌های بخش سفلای آمودریا رایج بود. به نوشته بیرونی، زبان خوارزمی در دوره او زبانی زنده بوده است. وجود عبارت‌های خوارزمی در متون قرن ششم و هفتم ه.ق نشان می‌دهد که بخشی از ساکنان خوارزم در این دوره با آنکه دوزبانه بوده‌اند، هنوز این زبان را می‌دانستند.

بررسی این لغات و تطبیق آن‌ها با زبان اوستایی شباهت‌هایی در تحولات آوایی این دو زبان را بازگو می‌کند.

اسم در زبان خوارزمی دارای دو جنس مذکر و مونث، شش حالت نهادی-رایی، برایی، ازی، اضافی (ملکی)، دری، ندایی و دو شمار مفرد و جمع است. فعل در زبان خوارزمی دارای ماده مضارع و ماده ماضی است. از ماده مضارع، وجوه اخباری التزامی، امری، تاکیدی و تمنایی، زمان آینده و حال استمراری، نیز صفت فاعلی و مصدر ساخته می‌شود. ماده ماضی در ساخت ماضی نامحقق با شرطی و ماضی استمراری به کار می‌رود. برای ساختن ماضی نقلی و ماضی بعید از صفت نقلی استفاده می‌شود.ماده‌های مضارع که با صامت آغاز می‌شوند، در صورتی که تک هجایی باشند، یا در هجای نخست مصوت بلند داشته باشند، به جز چند مورد استثنائی، در ماضی تغییر نمی‌کنند.

مهم‌ترین ویژگی نحوی زبان خوارزمی نیز این است که حتی اگر مفعول فعل یا متمم حرف اضافه به صورت اسم پس از فعل یا حرف اضافه آمده باشد، باز استفاده از ضمیر مفعولی الزامی است. ضمیر مفعولی می‌تواند به واژه‌ای قبل از فعل یا حرف اضافه نیز بپیوندد.

سرانجام اینکه دانش امروزی ما از زبان خوارزمی مدیون کوشش خستگی‌ناپذیر و ذهن جستجوگر احمد زکی ولیدی طوغان است. او نخستین کشفیات خود را در زبان خوارزمی، شامل برداشت‌هایی از یتیمهٔ الدهر و مقدمهٔ الادب را در سال در ۱۳۰۶ خورشیدی برابر با ۱۹۲۷ میلادی منتشر ساخت.همچنین نخستین واژه‌نامه خوارزمی را «هنینگ» در سال ۱۹۷۱ و پس از ۴۰ سال بررسی همه موارد در دسترس این زبان منتشر کرد، البته او تا پیش از مرگش فقط توانست ۲۶۰ مدخل از واژه‌نامه را برای چاپ آماده کند.

*کارشناس ارشد ایرانشناسی و خراسان پژوه

«دنیای اقتصاد» از داستان دنباله دار موسسات مالی و اعتباری در مشهد گزارش می دهد؛

سرمایه هایی با سرانجام نامعلوم

دنیای اقتصاد، گروه بانک و بیمه- **انحلال موسسه مالی و اعتباری میزان به طور قطع تجربه تلخی برای اقتصاد خراسان رضوی به شمار می رود و سپرده گذارانی که به امید کسب سود بیشتر و یا گرفتن وام در آینده، سرمایه های خرد و کلان خود را به این موسسه سپرده بودند از نظر اقتصادی با شکستی بزرگ مواجه شدند.**

اما در گوشه و کنار مشهد باز هم زمزمه هایی مبنی بر تخلف برخی دیگر از موسسات مالی و اعتباری این شهر به گوش می رسد، انحلال برخی از موسسات و ادغام برخی دیگر با بانکها خبرهایی است که هر روز شنیده می شود و موجی از نگرانی را برای مردم یکی از کلان شهرهای مهم ایران به دنبال دارد.

اقتصاد خراسان رضوی این روزها با تزلزل و نگرانی زیادی همراه است، سرمایه های بسیاری از مردم سرانجامی نامعلوم دارد و لازم است هر چه سریعتر جلوی اتفاقات ناگواری نظیرآنچه برای میزان رخ داد، گرفته شود تا بار دیگر شاهد تبعات منفی آن اتفاق نباشیم

برای اطلاع از چند و چون فعالیت شبهه ناک برخی موسسات مالی و اعتباری در مشهد همچون صدور کارت شتاب برای مشتریان یکی از موسسات در حالیکه مجوز لازم در این زمینه وجود ندارد، با هر یک از مسئولان اقتصادی استان که صحبت می کنیم ما را به بانک مرکزی ارجاع می دهند و برقراری ارتباط با مسئولان این بانک و دریافت پاسخ سوالات هم به مثابه گذراندن هفت خوان رستم است؛

■ **لزوم رعایت قوانین بانک مرکزی توسط موسسات مالی و اعتباری**

مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی و بین الملل استانداری خراسان رضوی در گفت وگو با «دنیای اقتصاد» ضمن اظهار بی اطلاعی از متصل نبودن

رسولیان: نظارت بر این موسسات در حوزه کاری ما نیست و به طور ریز وارد موضوع نمی شویم، ما فقط می توانیم موضوع را برای پیگیری و نظارت به بانک مرکزی منعکس کنیم

برخی از موسسات ارائه دهنده کارت شتاب به این شبکه، می گوید: مسئولیت نظارت بر موسسات مالی و اعتباری و بانکها بر عهده بانک مرکزی است و این بانک باید پاسخگو باشد.

علی رسولیان می افزاید: نظارت بر این موسسات در حوزه کاری ما نیست و به طور ریز وارد موضوع نمی شویم، ما فقط می توانیم موضوع را برای پیگیری و نظارت به بانک مرکزی منعکس کنیم. ما به عنوان نماینده دولت برای حمایت از مردم و رسیدن آنها به حق و حقوقشان وارد می شویم و تاکنون بانک مرکزی گزارشی مبنی بر وجود مشکل در موسسه مالی و اعتباری دیگری در مشهد نداشته است.

■ **قوانین مرتب در حال اصلاح و تغییر است**

بزازان، مدیر تصفیه میزان نیز می گوید: بانک مرکزی دستورالعملها و قوانینی دارد که اگر همه به آنها عمل و چارچوبی که برای موسسات مالی و بانکها دیده می شود را اجرا کنند، به طور قطع موسسات با مشکل مواجه نمی شوند. قوانین در بانک مرکزی مرتب در حال اصلاح و تغییر است و در همه زمینه ها باید به بانک مرکزی استناد کرد.

■ **فعالیت موسسات اعتباری بدون مجوز، سمی مهلک برای اقتصاد ماست**

رئیس هیات مدیره شهرک صنعتی مشهد به «دنیای اقتصاد» می گوید: با نا امن شدن فضای اقتصادی مخالفم و هر موسسه، سازمان و فردی که به هر شکلی موجب ناامنی و اضطراب سرمایه دار و سرمایه گذار شود، به طور حتم به اقتصاد استان صدمه می زند و این اتفاق از جانب هر که باشد

بزازان: قوانین در بانک مرکزی مدام در حال اصلاح و تغییر است و در همه زمینه ها باید به بانک مرکزی استناد کرد

چه دولت، دادگستری، چه بانکها و موسسات مالی و اعتباری مذموم و ناپسند است و فرار سرمایه را به دنبال دارد.

جواد باقری شیروانی می افزاید: سالهاست که در خانه صنعت، معدن و تجارت استان وجودصندوقهای مالی واعتباری که دارای شکلی سازمان نیافته هستند را خطرناک و مخل توسعه اقتصادی استان اعلام کرده ایم.

باقری شیروانی خاطرنشان می کند: خوشبختانه دولت تدبیر و امید برای تسهیل فعالیتهای اقتصادی، قانون مند شدن موسسات مالی و اعتباری را در دستور کار قرار داد و ملاک اصلی ما هم قوانین بانک مرکزی است و هر یک از موسسات که خود را با دستورالعمل ها و قوانین بانک مرکزی تطبیق داده و استانداردهای لازم را داشته باشد، می توان امیدوار بود که در راستای توسعه اقتصادی نقش داشته باشد در غیر اینصورت باید حقوق سهامداران و سپرده گذاران خود را بپردازند و با طی کردن مواردی مثل انحلال یا ادغام با دیگر بانکها برای رسیدن به استانداردهای بانک مرکزی تلاش کنند.

عضو هیات رئیسه خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی اظهار می کند: بدون تردید فعالیت صندوقها بدون اخذ مجوز و نظارت برای اقتصاد ما سمی مهلک است.باقری تاکید می کند: امیدوارم با تدابیر لازم اتفاقی که برای موسسه میزان در مشهد رخ داد، بار دیگر برای موسسات مالی و اعتباری نیفتد، زیرا هنوز هم پس لرزه های اتفاق میزان در استان لمس می شود. وی اظهار می کند: از نظر قوانین و استانداردهای بانکداری، متولی دولتی در این زمینه بانک مرکزی است و به طور حتم وزارت اطلاعات، سازمان بازرسی و... باید نظارت لازم را داشته باشند.رئیس هیات مدیره شهرک صنعتی مشهد ادامه می دهد: وقتی یک واحد تولیدی پروانه بهره برداری نداشته باشد یعنی فعالیتش غیرمجاز است و وقتی مجوز بگیرد می تواند فعالیت کند و این موضوع برای موسسات مالی هم باید اعمال شود و زمانی که بانک مرکزی صندوق ها را از نظر مجوز تایید نکند فعالیت آنها با مشکل روبروست.

■ **امیدوارم دوباره به بلای «میزان» دچار نشویم**

باقری می گوید: اگر آمار رشد فزاینده بیکاری و رکود اقتصادی در استان را نسبت به دیگر استان ها بسنجیم، می بینیم که متاسفانه استان خراسان رضوی در وضعیت هشدار قرار دارد و این موضوع شاید ناشی از این است که وضعیت ما در استان پایین تر است و باید هر چه سریعتر فکری به حال این قضیه بشود و امیدوارم دوباره به بلای میزان دچار نشویم و مشکلات اقتصادی تشدید نشود.

عضو هیات مدیره اتاق بازرگانی خراسان رضوی تصریح می کند: همه باید برای وضعیت اقتصادی استان در شرایط پس از تحریم تلاش کنیم تا با سرعت بیشتری به شرایط مطلوب برسیم در غیر اینصورت وضعیت خوبی نخواهیم داشت.

رئیس هیات مدیره شهرک صنعتی مشهد در پاسخ به این سوال که آیا سپرده گذاری در موسسات مالی و اعتباری را منطقی می دانید، می گوید: تاکنون

باقری:امیدوارم با تدابیر لازم اتفاقی که برای موسسه میزان در مشهد رخ داد، بار دیگر برای موسسات مالی و اعتباری نیفتد، زیرا هنوز هم پس لرزه های اتفاق میزان در استان لمس می شود

حتی یک ریال هم در صندوق های اعتباری سپرده گذاری نکرده ام و معتقدم هر ریال سرمایه ای که در اختیار داریم باید در راستای تولید و کارآفرینی به کار گرفته شود.

باقری یادآور می شود: قانون رفع موانع سرمایه گذاری هم به طور شفاف نشان می دهد که مردم می توانند سرمایه های خرد خود را در واحدهای تولیدی به کار بندند و بورس محل این موضوع است و بانکها هم متولی جمع آوری سرمایه های خرد مردم اند که برای این موضوع تشکیل شده اند.

■ **زمین‌های در اختیار دولت هنوز سند ملکی ندارند**

روزنامه آفتاب یزد در گفت‌وگویی با سید محمد پژمان، شهردار سابق مشهد و مدیرعامل فعلی سازمان ملی زمین ومسکن پیرامون برنامه‌های دولت برای حمایت از سرمایه گذارانی که مسکن اقشار کم‌درآمد را تامین می‌کنند، نوشت: پژمان درباره تعیین تکلیف اراضی ملی و زمین‌هایی که به نوعی در اختیار دولت هستند ولی هنوز سند ملکی ندارند، گفت: بر اساس قانون تمامی زمین‌هایی که اراضی دولتی محسوب می‌شوند واجد سند هستند و در این بین آن دسته از اراضی ملی که تحت اختیارمنابع طبیعی و سازمان امور اراضی بوده و در مدت زمان‌های مختلف دراختیار وزارت راه و شهرسازی یا سازمان ملی زمین و مسکن قرار گرفته است، در حال تغییر سند هستند.

به گفته وی بدین مفهوم که باید مالک حقوقی یعنی سازمان ملی زمین و مسکن یا وزارت راه و شهرسازی سند را تغییر نام داده و به نام خود کنند که این تغییرنام، مستلزم طی زمان و انجام مراحل اداری کار نقل و انتقال نام است.

معاون وزیر راه و شهرسازی در ادامه افزود: تغییرمالکیت اراضی ملی به نام سازمان ملی زمین و مسکن در حال انجام و سندهای بخش زیادی از اینگونه اراضی نیز موجود است و در حال حاضرامکان صدور سند اعیان به نام مالک برای اراضی ملی که تحت اختیار وزارت راه و شهرسازی و یا سازمان ملی زمین و مسکن هست، وجود دارد که در بخش سهم‌العرصه زمین، مالک باید سند اجاره را با دولت منعقد کند. این‌ها جزء اموری هستند که در جریان قراردارند و مراحل اداری آن در حال پیگیری است. مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن درباره برنامه‌های دولت برای واگذاری زمین به سرمایه‌گذاران مسکن غیراز مسکن مهر گفت: عمده تاکید ما این بود که امکاناتی که در این حوزه دراختیار دولت قرار دارد را برای پنج دهک پایین تخصیص داده و برنامه‌ریزی کنیم.

■ **دلواپسان هنگام نامه‌های بی‌پاسخ کجا بودند؟**

روزنامه آرمان با انتشار گفت‌وگویی از غلامرضا انصاری، نماینده اسبق مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی، نوشت: انصاری در جلسه‌ای گفته زمانی که نامه‌های بدون پاسخ به سران کشورهای جهان نوشته می‌شد، دلواپسان کجا بودند و برای چه سکوت کرده بودند. وی با بیان اینکه در هشت سال فعالیت دولت قبلی، هشت قطعنامه علیه ملت ایران تصویب شد و قراردادهای ضعیف اقتصادی با کشور چین منعقد شد، چرا دلواپسان با این قراردادها مخالفت نکردند. دولت یازدهم به دنبال تعامل با دنیاست و باید بتوانیم کشور را به سمت سازندگی پیش ببریم و نگذاریم دلواپسان حلاوت و شیرینی مذکرات را به کام مردم تلخ کنند.

انصاری با تاکید بر اینکه حوزه سیاست خارجی زیر نظر شورای عالی امنیت ملی با شعار عزت، حکمت، منزلت و مصلحت دنبال می‌شود، افزود: امروز ایران اسلامی با تلاش دولت و دستگاه دیپلماسی مقابل شش قدرت برتر دنیا ایستاده و موفق به حل بسیاری از مشکلات و چالش‌های بزرگ شده است. تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشور با رعایت تمام چارچوب‌ها و تامین مصالح و منافع نظام و در سایه رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی موفقیت‌های چشمگیری را کسب کرده است. انصاری با اشاره به سخنان برخی افراد مخالف درخصوص سفر وزیر امورخارجه فرانسه به ایران افزود: در طول ۱۰۰ سال گذشته برخی کشورها مشکلاتی برای ایران ایجاد کرده‌اند اما باید با موقع‌شناسی سیاسی با آن‌ها برخورد کرد.

■ **خط ۲ قطارشهری سبب صرفه‌جویی محیط‌زیستی و انرژی است**

روزنامه جمهوری اسلامی خبری از سخنان اخیر شهردار مشهد پیرامون توسعه پروژه خط دو قطار شهری، منتشر کرد. سید صولت مرتضوی در جریان بازدید از پروژه خط دو قطارشهری مشهد گفت: پیمانکار پروژه خط دو قطارشهری در جریان اجرای عملیات عمرانی این طرح چشم داشتی به انتفاع از آن نداشته و بیشتر در خدمت اشتغال جوانان شهر مشهد بوده است و از چهار ایستگاه ابتدایی فاز شمالی خط دو بازدید به عمل آمد که برنامه‌ریزی دقیق و مهندسی مطلوب از پیشرفت بسیار خوبی برخوردار است و جای تقدیر و تشکر دارد. وی تصریح کرد که در معماری و تاسیسات ایستگاه‌های قطارشهری، خلاقیت و نوآوری‌های ویژه‌ای صورت گرفته که سبب پیشرفت فیزیکی مطلوب در پروژه شده است. در ادامه مرتضوی عنوان کرد: متاسفانه در کشورمان از کمبود زیرساخت‌های اساسی رنج می‌بریم و دولت‌های مختلف برای رفع خلع آن تلاش‌های ویژه‌ای کردند، یکی از زیرساخت‌ها حمل و نقل ریلی درون شهری است و اجرای آن در کلانشهرها یکی از نیازهای اساسی محسوب می‌شود. شهردار مشهد در پایان گفت: با بهره‌برداری از خط دو قطارشهری مشهد بالغ بر ۴۰۰ هزار نفر مسافر جابه‌جا می‌شوند که مساوی با استفاده از ۷۰۰ دستگاه اتوبوس است.

اخبار کوتاه

■ **۷۶ درصد از مسکن‌های روستایی خراسان رضوی غیرمقاوم هستند**

ایرنا-معاون امور بازسازی و مسکن روستایی اداره کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان رضوی گفت: بر اساس آمارگیری ویژگی‌های مسکن روستایی، از کل ۴۴۳ هزار و ۲۲۹ واحد مسکونی روستایی استان ۷۶ درصد واحدها غیرمقاوم و تنها ۲۴ درصد مقاوم هستند.

حسن حسینی اظهار کرد: پس از ابلاغ سیاست‌های طرح ویژه بهسازی مسکن روستایی و تامین و تخصیص اعتبار برای شروع عملیات اجرایی تاکنون ۱۰۱ هزار واحد مسکونی از محل طرح در استان احداث شده است. وی گفت: سهمیه تخصیصی خراسان رضوی برای مقاوم سازی ۱۳۲ هزار و ۵۹۴ واحد است که تاکنون ۱۲۰ هزار و ۷۴۱ واحد آن عقد قرارداد شده و از این تعداد کار بازسازی ۱۱ هزار ۸۵۳ واحد باقی مانده است.

حسینی افزود: سقف انفرادی تسهیلات مسکن روستایی به ازای هر واحد مسکونی ۱۵۰ میلیون ریال، سود آن پنج درصد با بازپرداخت ۱۵ ساله و بدون ضامن است.

■ **روند صعودی در بازار طلا**

ایسنا- رئیس اتحادیه طلا و جواهر مشهد از افزایش قیمت سکه در بازار خبر داد.

باقر معبودی‌نژاد در خصوص قیمت سکه، عنوان‌کرد: ۱۱ مرداد ماه قیمت سکه تمام بهار آزادی ۸۸۳ هزار تومان بوده که نسبت به روز گذشته افزایش ۶۰۰۰ تومانی داشته است. وی با اشاره به ثبات قیمت نیم‌سکه و ربع سکه، گفت: نیم سکه ۴۸۲ هزار تومان و ربع سکه ۲۶۸ هزار تومان در بازار به فروش می‌رسد.

رئیس اتحادیه طلا و جواهر مشهد بیان کرد: هر گرم طلای ۱۸ عیار ۸۹ هزار و ۸۰۰ تومان اعلام شد که نسبت به روز گذشته رشد ۳۰۰ تومانی داشته‌است. وی در خصوص قیمت دلار، اظهارکرد: تفاوت ۳۰ تومانی در خرید و فروش دلار شاهد هستیم به‌طوری‌که خرید دلار با قیمت ۳۳۰۰ تومان و فروش آن با قیمت ۳۳۳۰تومان صورت می‌گیرد که نسبت به روز گذشته رشد ۲۰ تومانی داشته است.

■ **ورود ۱۶ میلیون زائر به مشهد در ۴ ماه گذشته**

فارس- استاندار خراسان‌رضوی از ورود ۱۶ میلیون زائر داخلی و ۵۰۳ هزار زائر خارجی به مشهد طی چهار ماه گذشته خبر داد.

علیرضا رشیدیان در جلسه شورای اداری خراسان رضوی اظهار کرد: در چهار ماه گذشته، دومیلیون زائر هم از طریق راه‌آهن وارد پایتخت معنوی ایران شدند که این رقم نسبت به مدت مشابه سال ۹۳ هیچ‌گونه تغییری نداشته است. وی اضافه کرد: مجموع زائران ورودی به مشهد از راه‌های جاده‌ای در چهار ماه گذشته، یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بودند که نسبت به مدت مشابه سال ۹۳ با ۲۰ درصد رشد روبه‌رو بوده است.

استاندار خراسان‌رضوی با اشاره به ایام پیک حضور زائران در مشهد در دور دوم سفرهای تابستانی گفت: از آنجا که اخیرا شاهد بروز چند مورد مسمومیت غذایی برای زائران بوده‌ایم، ضرورت دارد دستگاه‌های نظارتی بر نحوه ارائه خدمات به زائران به‌ویژه در بحث تغذیه نظارت بیشتری داشته باشند.

■ **رشد ۲۱ درصدی جابه‌جایی گوگرد پالایشگاه خانگیران**

تسنیم- مدیرکل راه‌آهن خراسان رضوی از رشد ۲۱ درصدی جابه‌جایی گوگرد پالایشگاه خانگیران در چهار ماهه امسال خبر داد.

محمد هادی ضیایی مهر با بیان اینکه جابه‌جایی گوگرد تولیدی پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد از طریق خطوط ریلی از ایستگاه گنبدلی به بندرعباس صورت می‌پذیرد، گفت: در چهار ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل شاهد رشد ۲۱ درصدی جابه‌جایی محصول گوگرد پالایشگاه به جنوب کشور در بندرعباس بوده‌ایم.

مدیرکل راه‌آهن خراسان رضوی با بیان اینکه در سال گذشته راه‌آهن خراسان موفق به بارگیری ۵۰۹ هزار تن از محصول گوگرد شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد شده است، تصریح کرد: از ابتدای زمان حمل گوگرد پالایشگاه به بندرعباس از طریق خطوط ریلی بیشترین عدد در حمل گوگرد در سال گذشته به‌دست آمد و رکورد حمل گوگرد برای نخستین بار به ثبت رسید.

■ **مشکل امدادرسانی سازمان آتش‌نشانی در بافت پیرامونی حرم رضوی**

ایرنا- مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی مشهد گفت: در اغلب مراکز اقامتی و ساختمان‌های واقع در بافت پیرامونی حرم منور امام رضا(ع) امکان امدادرسانی و ورود خودروهای سنگین آتش‌نشانی وجود ندارد.

آتشپاد دوم حسن جعفری افزود: با توجه به شمار بالای زائران مقیم در اطراف حرم مطهر نیاز به ارائه خدمت در این منطقه بیشتر از سایر نقاط سطح شهر است. وی گفت: به رغم این ضرورت به دلیل بافت قدیمی و نامناسب امکان امدادرسانی در مواقع بحرانی و وقوع حریق و حادثه بسیار محدود است و در اغلب مناطق اطراف حرم مطهر امکان ورود و بکارگیری خودروهای سنگین آتش نشانی وجود ندارد.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی مشهد معابر کم‌عرض را از مهمترین مشکلات بافت اطراف حرم مطهر امام رضا(ع) ذکر و بیان کرد: همین معابر کم‌عرض نیز به توقفگاهی برای خودروها تبدیل شده‌اند که هنگام امدادرسانی مشکل را دوچندان می‌کند. وی گفت: طول نردبان‌های سازمان آتش‌نشانی برای عملیات امداد و نجات حدود ۲۰ متر است لذا امکان استفاده از این نردبان‌ها در معابر باریک بافت پیرامونی حرم مطهر میسر نیست.